

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-22

Diarienummer N163-0237/24

Handläggare

Ing-Marie Larsson

Telefon: 031-365 00 00

E-post: ing-marie.larsson@socialnordost.goteborg.se

Redovisning av uppdrag avseende familjehemsvården

Förslag till beslut

Socialnämnd Nordost godkänner förvaltningens redovisning av uppdrag som kommunfullmäktige beslutade 2022-10-06 § 14 att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade den 6 oktober 2022 om en motion av Hannah Klang (V) om att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka socialnämnderna.

Mellan 2017 till 2020 har familjehemsvården i Göteborg varit föremål för översyn och genomlysningar med förslag på olika åtgärder. Flera av åtgärderna har blivit genomförda och andra har av olika skäl inte påbörjats eller är delvis genomförda. Rapport biläggs tjänsteutlåtandet.

För socialförvaltningarna är familjehemsvården en komplex fråga och socialförvaltningarna är inte överens om på vilket sätt familjehemsvården kan förbättras och säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt i staden. Tiden för att besvara motionen vittnar om svårigheterna. Ambitionen var att samtliga fyra socialnämnder skulle föreslås besluta om likalydande tjänsteutlåtande. I februari 2024 beslutades att respektive socialförvaltning besvarar motionen var för sig. Tjänsteutlåtandet beskriver förslag på åtgärder främst utifrån Socialnämnd Nordost perspektiv.

Parallellt pågår ett utvecklingsarbete inom ramen för kategoriplansarbetet för Barn och unga samt ett betänkande för barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66).

Förslagen innehåller ersättning för familjehemmen, förstärkning av rekrytering, förstärkt riktad öppenvård, förstärkt umgängesresurs, tillgången till Skolfam, förstärkt stöd vid nyplaceringar, uppföljning samt ett par utvecklingsinitiativ.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De föreslagna åtgärderna bidrar till att barn och unga i behov av familjehemsvård ska få ett samlat och långsiktigt stöd. Det bedöms ofta vara en avgörande faktor för att förebygga många av de risker och problem som är väl belagda bland de som vårdats i familjehem som barn och unga. Ett stärkt stöd och skydd till barn och unga i familjehemsvård torde på sikt leda till bättre framtidsförutsättningar för barn och unga i samhällsvård. Som en följd av detta skulle även de framtida kostnaderna för kommunen och samhället i stort kunna minska. De föreslagna åtgärderna bidrar till ett långsiktigt stöd.

Uppskattad kostnad för de föreslagna åtgärderna är ca 13 540 000 kr. Förslagen är inte rangordnade.

Förvaltningen är medveten om kommande års ekonomiska utmaningar och har övervägt möjligheten att omfördela medel från annan verksamhet till förmån för familjehemsvården. Möjligheten att omfördela anses vara begränsad.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barnkonventionen stadgar att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling.

Enligt barnkonventionens artikel 3 ska barnets bästa beaktas vid alla beslut som berör barn. Socialtjänstlagen, SoL, anger att det som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Föreslagna åtgärder bidrar till barnets bästa. Barn har rätt till sin ursprungsfamilj och föräldrarna har rätt till stöd för att kunna hantera att vara föräldrar på avstånd.

Föreslagna åtgärder bidrar också till att stödet till familjehemmen ökar och det bidrar indirekt positivt för det placerade barnet i det sammanhanget den vistas i. Mer stöd till familjehemmen kan bidra till att sammanbrotten minskar och en ökad trygghet och stabilitet för barnen.

Samverkan

Information har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 mars 2024.

Bilagor

1. Uppskattade kostnader Socialförvaltning Nordost
2. Uppdrag lägesuppdatering familjehemsvården 2023-05-02
3. Motion av Hannah Klang (V) om att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem ska förbättras

Ärendet

Redovisning av svar på motion som innebär att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.

För socialförvaltningarna Göteborg är familjehemsvården en komplex fråga och socialförvaltningarna är inte överens i alla delar om på vilket sätt familjehemsvården kan förbättras och säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt i staden. Det pågår en del arbete inom ramen för kategoriarbetet Barn och unga.

Tiden för att besvara motionen vittnar om svårigheterna. Ambitionen var att samtliga fyra socialnämnder skulle föreslås besluta om likalydande tjänsteutlåtande. I februari 2024 beslutades att respektive socialförvaltning besvarar motionen var för sig.

Tjänsteutlåtandet beskriver förslag på åtgärder främst utifrån Socialnämnd Nordost perspektiv.

Beskrivning av ärendet

Motionen från Hannah Klang (V) innebär att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka Socialnämnderna. Tjänsteutlåtandet beskriver förslag på åtgärder utifrån Socialnämnd Nordost perspektiv.

Pågående arbete inom ramen för kategoriplans arbetet Barn och unga, familjehem

Effektiv organisering av familjehemsvården

Familjehem är den insats, näst efter öppenvård, som flest barn och unga i Göteborgs Stad har beslut om. Under 2022 stod insatsen för 35 procent av den totala nettokostnaden för området barn och unga. I Göteborgs Stad finns idag sex enheter som arbetar med insatsen familjehem. Strategin syftar till att säkra en ändamålsenligt och kostnadseffektiv organisering av familjehemsvården inom staden. Staden behöver ha ett tillräckligt utbud av familjehem för att säkra möjlighet att verkställa insatsen. Utbudet ska matcha barn och ungas behov. Stödet till familjehemmen behöver stärkas och ska vara likvärdigt över staden och av god kvalitet.

Aktiviteter

Stärka och utveckla arbetet med familjehem i egen regi

Socialförvaltningarna tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd behöver ha ett tillräckligt utbud av familjehem i egen regi för att säkra möjlighet att verkställa insatsen. Utbudet ska matcha barn och ungas behov. Det innebär bland annat att rekrytering av familjehem och jourhem i egen regi inklusive nätverkshem behöver stärkas. Förutsättningar för behandlingsfamiljer i stadens egen regi ska utredas. Staden ska arbeta aktivt för motivering av vårdnadsöverflytt där det är lämpligt. Stödet till familjehem, inklusive stödet till förstärkta familjehem, behöver stärkas och ska vara likvärdigt över staden och av god kvalitet.

Utreda förutsättningar för övergång till familjehem egen regi

Utreda förutsättningarna att avtalsreglera övergång från konsulentstött familjehem till familjehem i egen regi inom exempelvis två år från det att placeringen inletts.

Delta i nationellt beställarnätverk för konsulentledd familjehemsvård

SKR har startat ett nationellt kommungemensamt beställarnätverk för konsulentstödd familjehemsvård för barn och unga. Syftet med beställarnätverket är att påverka innehåll, kostnad och samverkan med konsulentstödd familjehemsvård avseende barn och unga. Göteborgs Stad deltar i nätverket.

Arbete utifrån överenskommelser om intern samverkan mellan Göteborgs Stads socialförvaltningar inkluderat förvaltningen för funktionsstöd

Aktiviteten innefattar att: - Implementera och arbeta utifrån aktuella överenskommelser mellan socialförvaltningarna i staden - Säkerställa den gemensamma planeringen kring individer med komplexa behov - Säkerställa arbetet med samordnad plan och avvikelser.

Arbeta vidare för att utveckla samsyn mellan socialförvaltningarna

Förvaltningarna ska vara en enad part i samverkan med Västra Götalandsregionen. Arbeta utifrån överenskommelser med Västra Götalandsregionen (VGR). Aktiviteten innefattar: - Implementera och arbeta utifrån aktuella överenskommelser med VGR inkluderat kostnader - Säkerställa den gemensamma planeringen kring individer med komplexa behov.

Pågående betänkande för barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66)

Det pågår omfattande genomlysningar av barn och unga i samhällsvård på nationell nivå. Bland annat publicerades i november 2023 från Socialdepartementet *SOU 2023:66 För barn och unga i samhällsvård*. Syftet med uppdraget är att säkerställa att barn och unga som placeras utanför det egna hemmet skall garanteras trygghet, säkerhet och i övrigt en god vård.

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på hur kvaliteten i vården av barn och unga som placeras utanför det egna hemmet kan säkerställas hur stödet till barn och unga kan förbättras sedan vård utanför det egna hemmet har upphört analysera

familjehemmens förutsättningar att ge god vård och föreslå hur tillgången till fler lämpliga familjehem kan öka

- analysera och föreslå hur kunskapen om kvaliteten i vården kan öka lokalt och nationellt
- föreslå de åtgärder eller författningsändringar som bedöms lämpliga.

Göteborgs stads svar på betänkandet kommer sannolikt att behandlas i Kommunstyrelsen i mars 2024.

Kvalité i samhällsvården

Utredningen gör bedömningen att det krävs en omfattande reform för att höja kvaliteten på samhällsvården (nytt uttryck). Betänkandet innehåller cirka 130 förslag samt fem områden som utredningen anser behöver utredas särskilt. Förutom en del förslag som avser alla vårdformer föreslås en stärkt kvalitet i familjehemsvården.

Familjehemsvården

Definitionen behöver enligt utredningens mening komplettera med fyra familjehemskategorier som anger skillnaderna mellan nätverkshem, allmänt familjehem, jourhem och förstärkt familjehem. Införandet av kategorierna skapar tydlighet om förutsättningarna för olika familjehem. Förstärkt familjehem ger enligt utredningens bedömning också goda möjligheter för kommunerna att använda Treatment Foster Care Oregon (TFCO) eller andra så kallade behandlingsfamiljer. Förstärkt familjehem behöver då kombineras med att behandling ges som en öppenvårdsinsats.

Krav på tillstånd

Utredningen föreslår att krav på tillstånd införs för familjehem som ett steg mot ökad kvalitet i familjehemsvården.

Nätverkshem

Användningen av nätverkshem har inte ökat på många år trots att det sedan 1999 framgår av SoL att placering av barn i nätverkshem alltid ska övervägas innan placering i annat hem. Forskning visar också att nätverkshem generellt är bättre än andra familjehem som placeringsform för barn. Utredningen föreslår därför att socialnämnden ska undersöka om barnet eller den unge kan vårdas hos någon i sitt nätverk och att nämnden alltid ska inleda utredning om någon har anmält intresse för att få tillstånd till att bli nätverkshem.

Stöd till familjehem

Utredningen anser att stöd till familjehem är en viktig förutsättning för god kvalitet i vården och socialnämndens ansvar för sådant stöd behöver bli tydligare. Utredningen föreslår en ny bestämmelse som anger att socialnämnden ska ge familjehem för barn och unga under 21 år utbildning, handledning, stöd och annan hjälp som är anpassat till deras uppdrag. För att förebygga sammanbrott ska sådana insatser ges särskilt intensivt under det första året av varje placering. Stöd ska finnas tillgänglig dagtid under vardagar samt under kvällar och helger.

Socialnämnden som uppdragsgivare

För att markera socialnämndernas ansvar för tillgången till lämpliga familjehem och den direkta relationen mellan familjehemmet och socialnämnden som uppdragsgivare, föreslår utredningen att socialnämnden ska betala ut all ersättning för samhällsvården direkt till det familjehem som vårdar dem. Ansvarsfördelningen mellan nämnden och konsulentstödda verksamheter förtydligas bl.a. genom att ersättningen ska betalas direkt till familjehemmet.

Register över familjehem

Utredningen anser att ett register över familjehem för barn och unga behövs för att socialnämnderna ska få bättre förutsättningar att finna lämpliga familjehem för barn och unga i samhällsvård.

Exempel på övriga förslag

Högst tre barn eller unga får vara placerade i samma familjehem om det inte finns särskilda skäl. *Särskilda skäl kan t ex vara i en ytterst kort period eller för att hålla ihop en syskongrupp.* I jourhem föreslås vård av barn och unga få pågå i högst sex mån. efter att vården inletts om det inte finns särskilda skäl för annat.

Förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen förstärks

Höja arvudet generellt för familjehem i Göteborg

Samhället har utvecklats under åren och den familjen med en vuxen hemma på heltid finns inte längre i lika hög utsträckning som tidigare. De flesta hushållens ekonomi förändras också över tid, det är inte många hushåll som har ett eller två rum över i lägenheten eller huset. Arvudet för familjehem är såväl sjukpenning- som pensionsgrundande. Men vid beräkning av sjukpenning och andra dag ersättningar för en familjehemsförälder ska Försäkringskassan helt bortse från hens arvode för uppdraget, eftersom den inkomsten inte ska ingå i beräkningsunderlaget för en persons sjukpenninggrundande inkomst. Ersättningen beräknas i stället utifrån familjehemsförälderns övriga sjukpenninggrundande inkomster, till exempel inkomst som kommer från en anställning, upp till inkomsttak för sjukpenning. Arvudet berättigar inte till tjänstepension. Familjehemmens ersättning är en del arvode som är skattepliktigt och en del omkostnadsersättning.

Det ekonomiska incitamentet för familjehemmet är en del av villkoren. Socialförvaltningarna följer SKR, Sveriges kommuner och regioner riktlinjer för arvodering och omkostnadsersättningar. 2023 höjdes ersättningarna rejält efter att en analys gjorts av SKR att ersättningsnivåer är incitament för att bli familjehem. Den höjningen av arvode innebar en ökad kostnad med ca 12 000 000 kr för förvaltningen mellan 2022 och 2023.

Bedömningen är att det inte är lämpligt att Socialnämnd Nordost beslutar om en höjning av arvodet. En sådan åtgärd bör i så fall gälla alla socialförvaltningarna. Förvaltningen kan bara enbart göra en bedömning om vilka ekonomiska konsekvenser höjningen innebär för Socialnämnd Nordost.

Om Göteborg Stad gör ytterligare ökning av SKR:s befintliga arvoden kan detta leda till att privata företag också ökar sina arvoden till de konsulentstödda familjehemmen. Detta skulle eventuellt då bidra till ytterligare kostnadsökningar för staden. Det går inte heller med en absolut säkerhet att prognosticera vad en ökning kan innebära för kommunernas möjligheter att rekrytera lämpliga familjehem.

Ett räkneexempel för Socialnämnd Nordost med höjning av grundarvudet med 2 000 kr/månad innebär det uppskattningsvis ökade kostnader för ca 2 000 kr x 12 månader x ca 350 familjehem ca 8 400 000 kr och inklusive PO (31%) 11 000 000 kr. Detta räkneexempel ger möjligheter att räkna med mer eller mindre höjning.

Ersätta förlorad arbetsinkomst

Det finns anledning att utreda om Göteborgs stad skall erbjuda familjehem förlorad arbetsinkomst vid nyplacering, individuella bedömningar bör göras för varje enskilt barn. Detta kan bidra till färre sammanbrott och en stabilare placering. Under 2023 har Socialnämnd Nordost beviljat ersättning för förlorad arbetsinkomst för i snitt 29 barn första halvåret och i snitt 7 barn andra halvåret för en total kostnad av 3 900 000 kr.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Den ekonomiska konsekvensen för att utifrån barnets behov bevilja nya familjehem ersättning för förlorad arbetsinkomst uppskattas till ytterligare ca 2 000 000 kr för Socialnämnd Nordost.

Förstärka rekryteringsfunktionerna inom Familjehem Göteborg, rekrytering och utbildning

Bristen på familjehem är stor, förvaltningen avsätter egna resurser för rekrytering av familjehem på liknande sätt som de andra stadsområdena. De egna resurserna varierar från del av tjänst till hela tjänster.

Stadsområdena har ett samarbete genom Familjehem Göteborg med resurser för rekrytering och resurser för att erbjuda kompetensutveckling till samtliga familjehem (tre utbildare, en rekryterare och en deltids kommunikatör).

RU tog 2021 fram en reklamkampanj i samarbete med en reklambyrå. Kampanjen har efter det använts kontinuerligt på bland annat sociala medier. Tack vare kampanjen ökade intresseanmälningarna för att bli familjehem, kontaktfamilj och kontaktperson med 131 % under slutet av 2021. Kampanjen har där efter använts löpande för att rekrytera fler familjehem för hela Göteborgs stad.

RU arbetar med kompetensutveckling och har tagit fram en *kompetenstrappa* för att familjehemmen och jourhemmen skall kunna följa sin kunskapsutveckling under pågående uppdrag. Det är viktigt med utbildning och gemensamma aktiviteter för uppdragstagarna, och det råder samsyn över staden om att det ger Familjehem Göteborg

hög grad av tillit. Hög grad av tillit och nöjdhet hos uppdragstagarna fungerar också som ett rekryteringsverktyg, när familjehemmen väljer uppdragsgivare.

Förvaltningen bedömning är att RU behöver förstärkas med ytterligare tjänster som också innebär ett utökat uppdrag för uppsökande rekrytering till exempelvis till civilsamhällesorganisationerna.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Uppskattad kostnad ca 700 000 kr.

Förstärkt stöd till familjehemmen efter kontorstid

Familjehemmen erhåller idag kontinuerlig handledning på kontorstid genom sin familjehemssekreterare via den socialförvaltning som de tillhör. På kvällar och helger kan akuta situationer hanteras av socialjouren men inte i form av handledning till familjehemmen. Utifrån rekrytering av familjehem framhålls ofta behovet av dygnet runt-stöd, men efter påbörjat uppdrag används det i liten grad. Enhetscheferna är tveksamma till en sådan satsning man menar att familjehemmen är nöjda med nuvarande system.

Frågan är angelägen och omhändertas av socialförvaltningarna inom ramen för kategoriplansarbetet då utökningen av HVB hem i egen regi även skulle kunna utgöra stöd till familjehemmen på kvällar och helger.

Förvaltningen är tveksamt till att organisera en sådan jour på HVB-hem. Förvaltningens förslag är att istället koppla en egen fristående jour för samtliga familjehem i Göteborgs stad. Frågan bör utredas mer.

Förstärka med riktat anpassat öppenvårdstöd för familjehemmen

Respektive socialförvaltning har varierat anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen. För att säkerställa likvärdigt anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen föreslås förvaltningen en förstärkning av fyra medarbetare som kopplas till nuvarande resursenheter. en förstärkning med fyra medarbetare vilket innebär en kostnad av 2 800 000 kr.

När ett barn eller ungdom är placerad på annan ort ges stödet genom exempelvis den andra kommunens resursenhet. Befintlig struktur för samverkan bedöms tillgodose behovet av öppenvård till familjehemmen. Stödet behövs inför, under och efter placering.

Det finns också möjlighet att köpa tjänster från Psykologenheten för ytterligare stöd till familjehemmen för samtliga socialförvaltningar. Psykologenheten är en intern resurs som är organiserad under socialförvaltningen Hisingen och finansieras genom köp- och sälj, på enheten arbetar legitimerade psykologer som i samråd med barnsekreterare och familjehemssekreterare kan stötta barnet, ursprungsförälder och familjehemmet. Kostnader för detta tas i så fall inom ram.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Utökning med fyra medarbetare inom förvaltningens två resurs enheter, uppskattad kostnad ca 2 800 000 kr.

Förstärka nuvarande umgängesenhet inklusive kompetensutveckling

Verksamheten har behov av kompetensutveckling av umgänge och umgängesstöd. Medarbetarna behöver uppdateras på den senaste forskning avser såväl familjehemssekreterare som myndighetsutövande socialsekreterare som handlägger beslut om umgänge.

”Förälder på avstånd” och det tredelade föräldraskapet är ett angeläget kompetensområde. Att involvera föräldrar i de delar som det går och ge dem stöd inför, under och efter placering. En nyligen avslutad forskning och utveckling-projekt som syftar till att förbättra stödet till biologiska föräldrarna, [”Förälder på avstånd”](#) och det tredelade föräldraskapet är ett angeläget kompetensområde. Att involvera föräldrar i de delar som det går och ge dem stöd, inför, under och efter placering är en viktig del utifrån barnets bästa.

Umgängesenheten och Stellamottagningen är en resurs för hela staden och är organiserad under socialförvaltning Sydväst och består idag av sex årsarbetare varav en är metodhandledare.

Nuvarande Umgängesenheten inrättades 2021 och uppfyller cirka en tredjedel av behovet av kvalificerat umgängesstöd. För att säkerställa likvärdigt stöd för kvalificerat umgänge bedömer förvaltningen att det behövs en förstärkning av nuvarande umgängesenhet med ytterligare medarbetare för att möjliggöra mer flexibla tider även tidiga kvällar och helger. Förvaltningen anser också att Umgängesenheten behöver få ett utökat uppdrag för uppdraget att erbjuda kompetensutveckling för berörda medarbetare avseende umgänge.

Stellamottagningen är en mottagning för föräldrar till placerade barn som idag består av två medarbetare. Behov av utökade resurser för Stellamottagningen behöver utredas mer. Stellamottagningen kan med fördel ta fram kompetensutveckling för det tredelade föräldraskapet.

För att omhänderta den stora omfattningen av umgänge har förvaltningen idag en umgängeskoordinator och det finns behov av ytterligare en tjänst som umgängeskoordinator uppskattad kostnad ca 700 000 kr.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Uppskattad kostnad ca 700 000 kr

Säkerställa tillgången till Skolfamteam

Tillgången till Skolfamteam är inte statiskt och behov av ytterligare team är varierat. För att säkerställa tillgången till Skolfamteam för familjehemsplacerade barn även i Nordost föreslås att ytterligare två team inrättas i Nordost. Socialförvaltning Nordost har nominerat behovet inom ramen för verksamhetsnomineringar. Kostnad ca 1 800 000 kr.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Uppskattad kostnad ca 1 800 000 kr

Letterbox

Letterbox syfte är att stimulera och väcka barns nyfikenhet och lust till att läsa, räkna och lära sig. Deltagande barn får paket hemskickade med utvalda böcker, spel och skrivmaterial. Projektet vänder sig till barn i åldern 4-11 som bor i familjehem. Letterbox har finansierats via statliga medel för psykisk hälsa och dessa medel upphörde nu inför 2024. Inför 2024 valde därför Socialförvaltning Nordost att pausa insatsen.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Uppskattad kostnad ca 140 000 kr.

Rekommenderade standardiserade bedömningsmetoder

Det finns flera etablerade metoder från olika aktörer för utredningar av tilltänkta familjehem inom socialtjänsten. Standardiserade bedömningar, med till exempel processmodeller och intervjuformulär, är en viktig del för att kunna göra en professionell bedömning. Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder BRA-fam (Bedömning vid rekrytering av familjehem) och Familjehemsvinjetter bygger på empirisk forskning och familjehemsutredares erfarenheter och kunskaper. Dessa har pekat ut vissa faktorer som är relevanta vid rekrytering och bedömning av blivande familjehem. Faktorerna är dels relaterade till familjehemmet, dels till det placerade barnet. Det är viktigt att komma ihåg att standardiserade bedömningsmetoder bara är *en* del av familjehemsutredningen. De kan inte ersätta någon annan del av utredningen utan är ett komplement. Även andra utredningsdelar, som till exempel referenstagning och hembesök, ska enligt SOSFS 2012:11 ingå för att socialnämnden ska kunna fatta ett välgrundat beslut om familjehemmet. Det är socialtjänsten som gör den slutgiltiga helhetsbedömningen – inte en bedömningsmetod.

Göteborg Stad arbetar med Socialstyrelsens bedömningsmetoder BRA-fam och Familjevinjetterna som bygger på empirisk forskning samt familjehemsutredares erfarenheter och kunskaper. Den huvudsakliga utredningsmetoden som används är *Kälvesten* och till det läggs även referenstagning, registerutdrag och hembesök. Därefter gör socialtjänsten den samlade bedömningen om aktuell familj är lämplig som familjehem. För att komplettera nuvarande utredningsmetodik med Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder krävs en omfattande kompetensutveckling. Respektive stadsområde planerar in det inom ramen för enheternas kompetensutvecklingsplaner.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Kostnader inom ram.

HR stöd

Respektive familjehemsenhet ansvarar idag för upprättande av uppdrag, genomförandeplaner, avtal och allt som hör därtill, exempelvis samtycke, utdrag ur belastningsregister, etc. Familjehemmen har ingen anställning utan arvoderas för sitt uppdrag. För att säkerställa att Göteborg är en attraktiv uppdragsgivare bör respektive HR avdelning utöka stödet till familjehemsenheterna. Kostnader inom ram och kan behöva utredas mer.

Tillgång till stödpaket och extra handledning av nya placeringar i familjehem de första sex månaderna.

Många sammanbrott sker de sex första månaderna i familjehemmen, för att förhindra sammanbrott kan ett stödpaket erbjudas. Det innebär att familjehemssekreterarna behöver koncentrera sina stödsatser de första sex månaderna. Stödpaketet kan innehålla kompetensutveckling, extra handledning, extra besök. Syftet med stödpaketet är att förhindra sammanbrott. För att säkerställa ett stödpaket behövs familjehemssekreterarna ytterligare förstärkas med en årsarbetare per familjehemsenhet.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Uppskattad kostnad 1 400 000 kr

Uppföljning av familjehemsvården

Förvaltningen bedömer att enheten för stadenövergripande kunskapsstöd och utveckling (SKU), Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering och representanter från verksamheten behöver ta fram underlag för orsakskoder, nyckeltal för att kunna följa stadens familjehemsvård, sammanbrott, etc-

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Finansiering inom ram

Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ

Förvaltningen har börjat undersöka möjligheterna att arbeta fram ett underlag för att utveckla TFCO liknande upplägg på hemmaplan (Treatment Foster Care Oregon).

Uppskattad kostnad ca 4 000 000 kr under två år.

Ytterligare pilotprojekt i staden - inrätta fler pilotprojekt för utvecklandet av behandlingsfamiljer under två år inklusive följeforskning och utvärdering.

Pilotprojekt - inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer. Behövs ta fram ett fördjupat underlag.

Säkerställa placerade barns måluppfyllelse med kunskapsmål per årskurs, avser inte familjehemsplaceringar utan andra placeringar på exempelvis HVB.

Ekonomisk konsekvens för Socialnämnd Nordost

Pilotprojekt under två år uppskattad kostnad ca 4 000 000 kr.

Förvaltningens bedömning

Göteborgs stad är uppdragsgivare för ca 1 000 familjehem som stöd för ca 1150 barn och unga uppväxt. Socialförvaltning Nordost har ca 350 familjehem som stöd för ca 340 barn.

För barn som av olika skäl inte kan växa upp i sin biologifamilj är familjehemmens stabilitet och uthållighet en avgörande faktor för barnets uppväxt. Barn behöver trygga och förutsägningsbara vuxna som fostrare och förebilder. Det är ett stort ansvar att öppna sitt hem för ett barn som av olika skäl inte kan bo med sin mamma eller pappa. Många familjehemsplaceringar blir uppväxtplaceringar det vill säga du stannar där tills du gått ur

gymnasieskolan. Många barn har också komplexa behov som man som familjehemsförälder ska kunna hantera. Det finns många hänsyn att ta, den egna familjen och släkten, de egna biologbarnen etc. Göteborgs alla 1 000 familjehem behöver stöd i sitt uppdrag.

Föreslagna förstärkningar är adekvata och kvalitetshöjande och bidrar till motionens intentioner.

Förslagen innebär en uppskattad satsning på ca 13 540 000 kronor för Socialförvaltning Nordost. Förslagen är inte rangordnande och förvaltningen har begränsade möjligheter att finansiera föreslagna åtgärder inom ram.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen Göteborg

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Ing-Marie Larsson
Avdelningschef

Bilaga 1 Uppskattade kostnader Socialförvaltning Nordost.

	SF Nordost (kr)
Förbättrade villkor	
Utöka arvodesersättning	(11 000 000)
Utökad andel ersättning för förlorad arbetsinkomst	2 000 000
Förstärka rekryteringsfunktion inom Familjehem Göteborg samt utökat uppdrag för uppsökande arbete	700 000
Ökad tillgänglighet för familjehem kvällar och helger	Utreds mer
Förstärkt riktad anpassad öppenvård till familjehem	2 800 000
Likvärdigt stöd	
Förstärka Umgängesenheten med ytterligare medarbetare	Utreds mer
Ytterligare umgänges koordinator	700 000
Förstärka med ytterligare två Skolfamteam i Nordost	I samverkan med GSF 1 800 000
Letterbox	140 000
Kompetensutveckling umgänge	Utreds mer
HR stöd	Utreds mer
Tillgång till stödpaket vid nya placeringar	1 400 000
Uppföljning av familjehemsvården	Inom ram
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ	
Pilotprojekt – utveckla TFCO liknande upplägg på hemmaplan (Treatment Foster Care Oregon). under två år inklusive utvärdering	4 000 000
Pilotprojekt - inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer	Utreds mer
Totalt	13 540 000 exklusive ökad arvodering

LÄGESUPPDATERING FAMILJEHEMSVÅRDEN I GÖTEBORG

April 2023

Sammanfattning

Göteborgs stad är uppdragsgivare för ca 1 000 familjehem som stöd för ca 1150 barn och unga uppväxt.

Ing-Marie Larsson
Ing-marie.larsson@socialnordost.goteborg.se

Innehåll

Uppdraget.....	2
Bakgrund	2
Vad ska utredas och förväntat resultat.....	2
Inledning.....	2
Sammanfattning lägesuppdatering	3
Sammanfattning av rekommendationerna och förslag utifrån de politiska uppdragen	4
Vårbudget 2023	4
Förslag på förbättrade villkor och likvärdigt stöd	4
Förslag på förbättrade villkor för familjehemmen.....	4
Förslag på insatser som bidrar till ett likvärdigt stöd till familjehemmen i staden.....	5
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ.....	6
Verksamhetens omfång	8
Bilaga 1 Beräknade kostnader och fördelning av uppdrag	12
Bilaga 2 Lägesuppdatering per uppdrag från 2020	14
Fyra genomförda uppdrag.....	14
Uppdraget med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet.	16
Uppdraget är genomfört. Kategoristyrning av familjehem har bland annat inneburit ny och förbättrad upphandling av externa familjehem.	16
Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård.	16
Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.	17
Fyra delvis genomförda uppdrag	17
Säkerställa tillgången till Skolfam för alla placerade barn	17
Marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, bredda RU:s uppdrag	17
Fyra ej genomförda uppdrag.....	18
Gemensam jourfamiljehemsenhet	18
Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning	19
Likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården.....	20
I större omfattning söka stöd i familjens nätverk för familjehem.....	20
Uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård	21
Stöd med digitalisering.....	21

Uppdraget

Uppdragsgivare är förvaltningsdirektörerna i Socialförvaltning Centrum. Socialförvaltning Hisingen, Socialförvaltning Nordost och Socialförvaltning Sydväst. (nedan kallad SF). Uppdragsmottagare är Ing-Marie Larsson under perioden 1 februari- 30 april 2023.

Uppdraget innebär att presentera en lägesbild utifrån tidigare översyner/lägesbilder. Föreslå åtgärder för att omhänderta politiskt uppdrag 2023 avseende familjehem (Socialnämnderna får i uppdrag att utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka Socialnämnderna) Ge förslag till omtag av redan beslutade uppdrag och eventuellt förslå nya uppdrag eller fördjupning av uppdrag.

Bakgrund

Bristen på familjehem under lång tid och arbetet med jämlik och effektiv socialtjänst har inneburit att familjehemsvården i Göteborg har varit föremål för översyner och lägesuppdateringar vid tre tillfällen, 2017, 2019 och 2020. Förvaltningsdirektörerna vill nu ha en uppdatering av kvarstående leverans på tidigare uppdrag samt förslag på hur politiskt uppdrag ska omhändertas.

Vad ska utredas och förväntat resultat

Utredaren ska föreslå åtgärder för att omhänderta politiskt uppdrag 2023 avseende familjehem. Ge förslag till omtag av redan beslutade uppdrag och eventuellt förslå nya eller fördjupade uppdrag. Beskriva de ekonomiska incitamenten för åtgärderna. Resultatet ska ge förslag på inriktning för familjehemsvården i Göteborg och ekonomiska konsekvenser samt eventuellt föreslå nya fördjupande uppdrag.

Inledning

Uppdragstagaren har gått igenom de tidigare tre översyner och lägesuppdateringar. Det kan konstateras att i och med Pandemin och NN 20021 avstannade utvecklingsarbetet och fortsatt uppföljning av dåvarande målbild. Uppdragstagaren har träffat avdelningscheferna BoU initialt inför uppdraget, träffat respektive avdelningschef BoU enskilt, avdelningscheferna har också erbjudits att faktagranskat arbetsanteckningarna utifrån intervjuerna. Uppdragstagaren har också träffat enhetscheferna för Familjehem i grupp. Ställt fördjupande frågor via mail både till enhetschefer, avdelningschefer, ekonomer, Samlad placering och inköp, SPINK. Avdelningscheferna BoU har fått möjlighet att läsa "utkast uppdrag lägesuppdatering familjehemsvården" daterat 23-05-02.

Rapporten inleds med sammanfattning av lägesuppdateringen. Därefter sammanfattas rekommendationer utifrån lägesuppdateringen och de bägge politiska uppdragen. Därefter beskrivs verksamhetens omfång. Bilagorna beskriver en ekonomisk sammanfattning av föreslagna insatser, lägesuppdatering av uppdragen och en sammanfattning av tidigare översyner.

Bilaga 1 - Ekonomisk sammanfattning av föreslagna insatser för att förbättra villkoren för familjehemmen samt förslag som bidrar till ett likvärdighet stöd till familjehemmen i Göteborg.

Bilaga 2 - Lägesuppdatering per uppdrag från 2020

Bilaga 3 - Sammanfattning av tidigare översyner.

Sammanfattning lägesuppdatering

Lägesuppdateringen innefattar de 12 uppdrag som skulle genomföras från 2020 och framåt.

Genomförda uppdrag

Uppdrag avseende likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd är genomfört. Uppdrag med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet. Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård. Viktigt att organisation stödjer nära samarbete, tex genom fysisk placering. Tre av fyra stadsområden har familjehemsenheter helt eller delvis samlokaliserade med barnsekreterare, Hisingen har inga lokalförutsättningar för en samlokalisering. Uppdrag att bredda RU (Familjehem Göteborg, rekrytering och utbildning) uppdrag till kompetensutveckling av familjehemmen är genomfört.

Delvis genomförda

Uppdrag att säkerställa tillgången av skolfam för alla placerade barn är delvis genomfört. Uppdrag att marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare och bredda uppdraget för RU (Rekrytering och utbildning) är delvis genomfört. Uppdrag med en gemensam uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård, exempelvis sammanbrott, andel köpt vård är delvis genomfört, SPINK kommer från 2023 följa avbrott i familjehemsvården. Uppdrag att söka familjehem i barnets utökade nätverk, skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete är delvis genomfört.

Det som inte är genomfört av ovanstående uppdrag är att SF Nordost saknar ett- två Skolfamteam. Rekrytering inom ramen för RU består av en medarbetare och har inte så stora möjligheter att rekrytera/marknadsföra i så stor omfattning. Arbetet med att skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete är inte genomfört.

I Nordost har införts metoden Signs of safety för att bland annat bättre involvera barnets nätverk kring barnet. Verksamheten har utbildat och involverat medarbetare inom myndighetsutövning; mottag, utredning, barnsekreterare samt inom utförare; familjehem, och resursenheter. Nordost har även tagit fram en checklista/rutin för köpt vård där att titta i nätverket inför placering ingår. Implementering och förändring tar dock tid och än har man inte sett resultat avseende ökat antal nätverksplaceringar. I Sydväst har man under 2022 arbetat fram rutiner och arbetssätt för att säkerställa att vid alla placeringar inleds med barnets/den unges nätverk i första hand. Denna rutin och arbetssätt behöver delas med övriga stadsområden

Ej påbörjade eller genomförda

Uppdrag med en gemensam jourfamiljehemsenhet är inte genomfört. Uppdrag med likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården är inte genomförd. Uppdrag med att undersöka hur välfärdsteknik kan vara till hjälp i uppföljningsarbete samt vid behov av stöd efter kontorstid är inte påbörjat. Uppdrag med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning är inte genomfört.

Sedan länge har alla kontrakterade familjehem tillgång till Falck som erbjuder stöd i juridiska frågor mm.

Sammanfattning av rekommendationerna och förslag utifrån de politiska uppdragen

Samtliga rekommendationer är kostnadsberäknade, riktade och tidsatta i bilaga 1.

Rekommendationerna hänger väl samman med tidigare uppdrag som delvis är genomförda, förstärkning, ej genomförda uppdrag samt förslag på ytterligare initiativ. Förslagen uppfyller intentionerna för de bägge politiska uppdragen.

Vårbudget 2023

Regeringen stärker familjehemsvården. [PowerPoint-presentation \(regeringen.se\)](#)

Sannolikt kommer en del medel till Göteborg utifrån regeringens förstärkning. Göteborgs stad har tagit emot riktade statliga medel för familjehemsvården under 2022 med 841 000 kronor.

Förslag på förbättrade villkor och likvärdigt stöd

Nedanstående förslag innebär en utökning med närmare 50 000 000 kronor, varav ca 24 800 000 kr är ökning av grundarvode för familjehemmen. Resterande ca 25 200 000 kr innebär en förstärkning för rekrytering, förstärka Umgängesenheten, säkerställa tillgången av Skolfam, förstärkt stöd till familjehemmen efter kontorstid, förstärkt tillgång till öppenvårdsinsatser för familjehemmen, tillgång till stödpaket för nya familjehem, förstärkt HR stöd, systematisk uppföljning samt kompetensutveckling. Det föreslås också två utvecklingsinitiativ för familjebehandlingshem och avlastningsfamiljehem/mentorsfamilj.

Förslag på förbättrade villkor för familjehemmen

Ekonomisk ersättning

Det ekonomiska incitamentet för familjehemmet är en del av villkoren, utifrån bristen på familjehem kan en ökning av arvoderingen bidra till viljan att vara kvar eller bli familjehem. Staden följer Socialstyrelsens riktlinjer för arvodering och omkostnadsersättningar. Om staden skulle höja arvodesersättningen innebär det ökade kostnader. Exempelvis om staden höjde grundarvodet med 2 000 kr/månad innebär det ökade kostnader för ca 2 000 kr x 12 månader x ca 800 familjehem ca 18 900 000 kr och inklusive PO (31%) 24 800 000 kr. Detta räkneexempel ger möjligheter att räkna med mer eller mindre höjning. Total kostnad 24 800 000 kr

Socialstyrelsens riktlinje 2023

[Cirkulär 21:40 \(skr.se\)](#)

Ålder	Grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode
0-19 år	11 237 kr	13 132 kr	15 040 kr	17 255 kr

Förstärkt stöd till familjehemmen efter kontorstid

Familjehemsenheterna ger stöd till familjehemmen under kontorstid. För att förstärka stödet till familjehemmen i Göteborg att även omfatta kvällar och helger föreslås att ett stadsområde får uppdraget att förstärka med 4-5 medarbetare för att inrätta en jour som med fördel kan

samlökaliseras med socialjouren. Socialjourens medarbetare kan verkställa nödvändiga akuta beslut och förflyttningar. Kostnad 3 500 000 kr

Förstärka med ytterligare jourfamiljehem under kvällar och helger

Jouren behöver också ha tillgång till samtliga lediga jourfamiljehem under kvällar och helger. Avtal behöver upprättas för de familjehem som ska vara tillgängliga kvällar och helger, ca kostnad 700 000 kr (1000 kr extra varje dag/året runt för två familjehem. Kostnad 700 000 kr

Förstärka med riktat anpassat öppenvårdstöd för familjehemmen

Respektive stadsområde har varierat anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen. För att säkerställa likvärdigt anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen föreslås en förstärkning med 10 medarbetare som fördelas till respektive stadsområde. Kostnad 7 000 000 kr

Förslag på insatser som bidrar till ett likvärdigt stöd till familjehemmen i staden

Förstärka rekryteringsfunktionerna inom Familjehem Göteborg/rekrytering och utbildning

Bristen på familjehem är stor, samtliga stadsområden avsätter egna resurser för rekrytering av familjehem. De egna resurserna varierar från del av tjänst till hela tjänster. Stadsområdena har ett samarbete genom Familjehem Göteborg med en resurs för rekrytering och resurser för att erbjuda kompetensutveckling till samtliga familjehem, huvudman Socialförvaltning Centrum. Förslaget innebär att förstärka Familjehem Göteborg med ytterligare tre medarbetare för rekrytering. Uppdraget utökas också till aktivt uppsökande rekrytering till civilsamhällesorganisationer i regionen. Kostnad 2 100 000 kr

Förstärka nuvarande umgängesenhet

Nuvarande Umgängesenheten inrättades 2020 och uppfyller cirka en tredjedel av behovet av kvalificerat umgängesstöd, huvudman Socialförvaltning Sydväst. För att säkerställa likvärdigt stöd för kvalificerat umgänge föreslås en förstärkning av nuvarande umgängesenhet med ytterligare fyra medarbetare för att möjliggöra mer flexibla tider även tidiga kvällar och helger. Umgängesenheten får också uppdraget att erbjuda kompetensutveckling för berörda medarbetare avseende umgänge. Kostnad 2 800 000 kronor

Säkerställa tillgången till Skolfamteam

Tillgången till Skolfamteam är tillgodosett i Centrum, Hisingen och Sydväst. För att säkerställa tillgången till Skolfamteam för familjehemsplacerade barn även i Nordost föreslås att ytterligare två team inrättas i Nordost. Socialförvaltning Nordost har nominerat behovet inom ramen för verksamhetsnomineringar. Kostnad 1 800 000 kr (Nordost har förslaget inom verksamhetsnominering)

Kompetensutveckling för rekommenderade standardiserade bedömningsmetoder

Det finns flera etablerade metoder från olika aktörer för utredningar av tilltänkta familjehem inom socialtjänsten. Standardiserade bedömningar, med till exempel processmodeller och intervjuformulär, är en viktig del för att kunna göra en professionell bedömning. Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder BRA-fam (Bedömning vid rekrytering av familjehem) och Familjehemsvinjetter bygger på empirisk forskning och familjehemsutredares erfarenheter och kunskaper. Dessa har pekat ut vissa faktorer som är relevanta vid rekrytering och bedömning av blivande familjehem. Faktorerna är dels relaterade till familjehemmet, dels till det placerade barnet.

Det är viktigt att komma ihåg att standardiserade bedömningsmetoder bara är *en* del av familjehemsutredningen. De kan inte ersätta någon annan del av utredningen utan är ett komplement. Även andra utredningsdelar, som till exempel referenstagnung och hembesök, ska enligt SOSFS 2012:11 ingå för att socialnämnden ska kunna fatta ett välgrundat beslut om familjehemmet. Det är socialtjänsten som gör den slutgiltiga helhetsbedömningen – inte en bedömningsmetod. Stadsområdena använder sig till största delen av utredningsmetoden "Kälvesten". Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder används i mindre omfattning. Verksamheten efterfrågar en ny och mer modern utredningsmetod. För att komplettera nuvarande utredningsmetodik med Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder krävs en omfattande kompetensutveckling. Respektive stadsområde planerar in det inom ramen för enheternas kompetensutvecklingsplaner. Kostnader inom ram.

HR stöd

Respektive familjehemsenhet ansvarar idag för upprättande av uppdrag, genomförandeplaner, avtal och allt som hör därtill, exempelvis samtycke, utdrag ur belastningsregister, etc. För att säkerställa att Göteborg är en attraktiv uppdragsgivare bör respektive HR avdelning utöka stödet till familjehemsenheter. Kostnader inom ram.

Tillgång till stödpaket och extra handledning av nya placeringar i familjehem de första sex månaderna.

Många sammanbrott sker de sex första månaderna i familjehemmen, för att förhindra sammanbrott erbjuds ett stödpaket. Det innebär att familjehemssekreterarna behöver koncentrera sina stödsatser de första sex månaderna. Stödpaketet kan innehålla kompetensutveckling, extra handledning, extra besök. Syftet med stödpaketet är att förhindra sammanbrott. För att säkerställa ett stödpaket behövs familjehemssekreterarna ytterligare förstärkas med en årsarbetare per familjehemsenhet. Kostnad 3 500 000 kr

Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ

Pilotprojekt, inrättande av familjevårdshem

För att underlätta placering av barn och unga med komplexa behov och minska dyra placeringar på Hem för vård och boende, HVB förslås att en pilot verksamhet startas med fem familjevårdshem. Ett familjevårdshem behöver ha särskild kompetens. Förslagsvis innebär det att en vuxen ska vara hemma på heltid och ersätts med bortfall av lön alternativt 40 000 kr/månad alternativt mellanskillnaden upp till 40 000 kr/månad. Fem pilotfamiljevårdshem rekryteras. Verksamheten följs av följeforskare och piloten utvärderas efter två år. Familjevårdshemmen rekryteras gemensamt av samtliga fyra stadsområden och fördelas inledningsvis efter behov. Pilotverksamheten behöver utredas mer. Kostnader under två år 55 000 kr inklusive PO/månad/familjhem x 5 familjehem = 275 000 kr/månad x 24 månader 6 600 000 kr. Följeforskning under två år 500 tkr. 50% familjehemssekreterare som stöd under 2 år = 700 tkr. Totalt ca 7 900 tkr under två år

Pilotprojekt, inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer

Inrätta avlastningsfamiljer för behov av avlastning/semester för familjehemmen, kan vara i kombination med jourfamiljehemsuppdraget eller i geografiska kluster. Pilotverksamhet för mentorsfamiljer kan inrymmas inom detta initiativ. Behöver utredas mer.

Pilotprojekt, följa upp kunskapsmålen för placerade barn

För att säkerställa att samtliga placerade grundskolebarn når kunskapsmålen förslås en årlig sammanställning av måluppfyllelse per årskurs och stadsområde. Insamlingen är en manuell uppföljning som innebär handpåläggning av respektive handläggare. Utifrån insamling av fakta kan respektive socialförvaltning analysera behovet av individuella åtgärder och ställa tydligare krav på vårdgivaren. Kostnad inom ram.

Kompetensutveckling

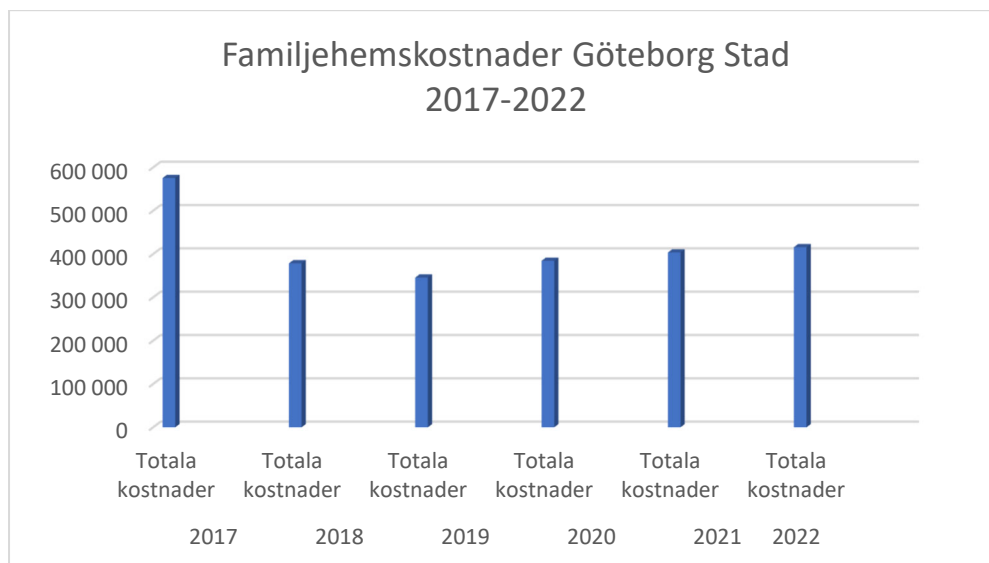
Kompetensutveckling för familjehemssekreterare och socialsekreterare som beslutar om umgänge/umgängesstöd. Total kostnad inom ram

Systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning av familjehemsvården. Total kostnad inom ram

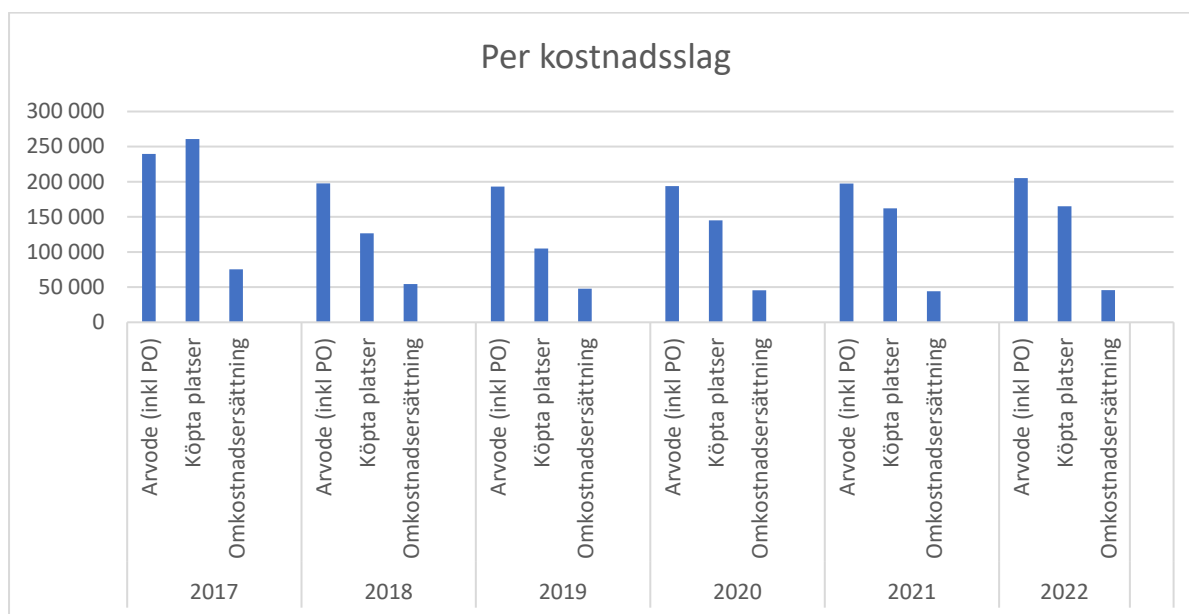
Verksamhetens omfång

Familjehemskostnader Göteborg 2017-2022

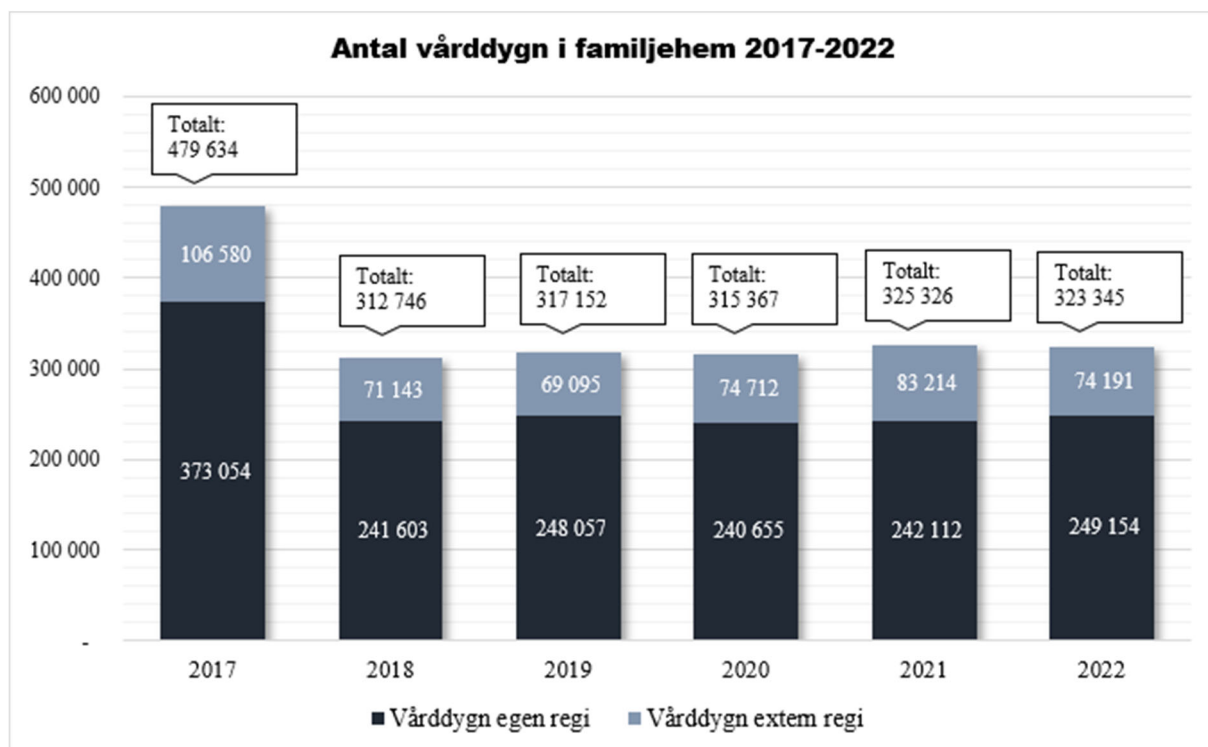

Familjehemsvården i Göteborg ekonomiska utveckling ses i tabellen ovan. Kostnaderna inkluderar arvoden, omkostnadsersättningar och externt köpta familjehem. Den totala kostnaden för 2022 var 415 989 000 kr varav den externt köpta familjehemsvården stod för 40 % av kostnaderna var 165 106 000 kr.

Fördelning av kostnader, arvode, köpta platser och omkostnadsersättningar 2017-2022

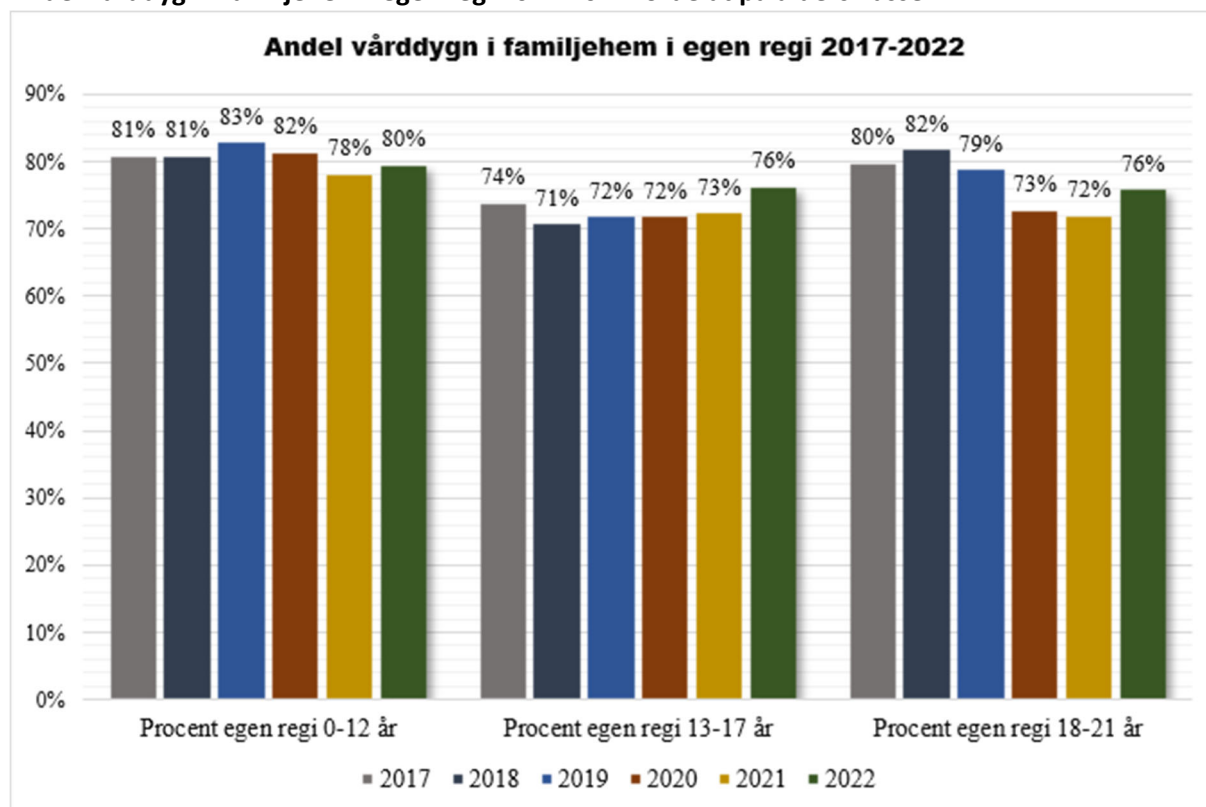

Antal vårddyggn i familjehem 2017-2022 , fördelat på egen och extern regi

Kostnaden för vårddyggn under 2022 för familjehem i egen regi är strax över 1 669 kr och kostnaden för vårddyggn i externt köpta familjehem kostar strax över 2 225 kr. Det externt köpta familjehemmen innebär ca 25% högre kostnad.

Andel vårddyggn i familjehem i egen regi 2017-2022 fördelat på åldersklasser

2022 kunde staden tillhandahålla familjehem i egen regi för mellan 76-80 % för målgruppen 0-21 år.

Medarbetare

Sammanlagt har stadsområdena 97 familjehemssekreterare och sex enhetschefer. Varje familjehemssekreterare stödjer 15-18 familjehem. (Många familjehemssekreterare arbetar deltid).

Centrum har **en** familjehemsenhet med 14 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har ca 13 interna familjehem och inklusive konsultstödda blir det 17-18 familjehem.

Hisingen har verksamheten fördelat på **två** familjehemsenheter med 27 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har ca 10-12 familjehem och Hisingen har fyra familjehemssekreterare för som är riktade för konsultstödda familjehem.

Nordost har verksamheten fördelad på **två** familjehemsenheter enheter med 17 respektive 21 medarbetare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har mellan ca 13-14 interna familjehem inklusive konsultstödda blir det 15-17 familjehem.

Sydväst har **en** familjehemsenhet med 18 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. varav 5 jourfamiljehemssekreterare Varje familjehemssekreterare har ca 15 familjehem och inklusive konsultstödda familjehem är det 18 familjehem.

Utöver uppföljning och stöd till familjehemmen hanteras uppföljning av vårdnadsöverflyttade, utredningar, rekrytering, kontakt med jourfamiljer och ordinarie handläggning för varje familjehemssekreterare.

Familjehem

Socialförvaltningarna har i februari 2023 771 uppdragstagare i form av familjehem, SF Centrum 140 och ca 40 konsulentstödda, SF Hisingen 150 och ca 99 konsulentstödda, SF Nordost 341 och ca 57 konsulentstödda och SF Sydväst 140 och ca 25 konsulentstödda. I februari har stadsområdena 221 konsulentstödda familjehem. Totalt är det närmare 1000 familjehem som stadsområdena har uppdrag med som stöd för ca 1150 barn och ungas uppväxt. Familjehemsuppdraget är ofta ett långvarigt uppdrag, inte minst om det är en uppväxtplacering. Verksamheten kan inte uttrycka någon kö utifrån att verksamheten måste ha en alternativ vårdform i avvaktan på lämpligt familjehem.

Behovet av familjehem är inte tillgodosett, vissa stadsområden saknar stora mängder familjehem. 320 unika barn och unga var placerade enligt SoL under 2022 i hela staden. En grov uppskattning är att ca 75 % av dessa barn borde vara placerade i ett familjehem istället, det ger en fingervisning om behovet .

Jourfamiljehem

För närvarande har stadsområdena 44 jourfamiljehem, SF Centrum 10. SF Hisingen 10, SF Nordost 14 och SF Sydväst 14. Behovet av jourfamiljehem är inte tillgodosett.

Systematisk uppföljning av sammanbrott

From 2023 mäter Samlad placering och inköpsorganisation, SPINK sammanbrotten. Statistik på sammanbrott samlas in halvårsvis, så de första siffrorna för 2023 kommer först efter sommaren. Insamlingen påbörjades under hösten 2022. Under andra halvan av 2022 skedde 49 sammanbrott i familjehem, en hyfsat tillförlitlig siffra.

Övrigt noterat utvecklingsbehov

Stadsområdena verkar ha olika syn på ersättning för resor till familjehemmen. Det behövs en samsyn avseende resepolicyn. Familjehemsverksamheterna begär årligen ut belastningsregister på samtliga familjehem. Ansvar för detta utdrag bör ligga på familjehemmen. Det finns en viss otydlighet i mandatfrågan för avdelningscheferna. Avslutningsvis behöver staden ha en framtidsgrupp med spaning på framtidens barnavård.

Bilaga 1 Beräknade kostnader och fördelning av uppdrag.

Utifrån att respektive Socialnämnd svarar på uppdraget var för sig gäller inte denna bilaga.

	Beräknad kostnad (kr)	SF Centru m	SF Hisinge n	SF Nordost	SF Sydväst
Förbättrade villkor					
Utöka arvodesersättning	24 759 000 inklusive PO (31%)	4 585 000	4 847 000	10 742 000	4 585 000
Förstärka rekryteringsfunktion inom Familjehem Göteborg samt utökat uppdrag för uppsökande arbete	2 100 000 fördelas enligt nyckel	Ansvar Centru m			
Ökad tillgänglighet för familjehem kvällar och helger	3 500 000	Ansvar Centru m 3 500 000			
Kopplade jourfamiljer till kvällar och helger	700 000 fördelas enligt kostnader				
Förstärkt riktad anpassad öppenvård till familjehem	7 000 000 Påbörjas 2023	1 400 000	1 400 000	2 800 000	1 400 000
Likvärdigt stöd					
Förstärka Umgängesenheten med ytterligare medarbetare	2 800 000				Ansvar Sydväst Genomfö rs 2023/20 24
Förstärka med ytterligare två Skolfamteam i Nordost (verksamhets- nominerad)	1 800 000			Ansvar Nordost i samverka n med GSF Genomfö rs 2023	
Kompetensutveckling umgänge	Inom ram				Ansvar Sydväst Genomfö rs 2024
Kompetensutveckling bedömningsunderlag	Inom ram				
HR stöd	Inom ram				

Tillgång till stödpaket vid nya placeringar	3 500 000	700 000	700 000	1 400 000	700 000
Uppföljning av familjehemsvården	Inom ram Tillsammans med SKU, Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering och representanter från verksamheten ta fram orsakskoder, nyckeltal för att kunna följa familjehemsvården.				
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ					
Pilotprojekt – inrätta familjevårdshem under två år inklusive följeforskning och utvärdering	7 900 000 under två år 3 950 0000 kr/år	1 580 000	1 580 000	3 160 000	1 580 000
Pilotprojekt – inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer	Behöver utredas mer				
Säkerställa placerade barns måluppfyllelse med kunskapsmål per årskurs, avser inte familjehems-placeringar	SKU i samråd med Grundskoleförvaltnin gen tar fram ett underlag. Varje stadsområde fyller i underlag som beskriver måluppfyllelsen för respektive årskurs. Underlaget ska också innehålla en analys. Underlaget redovisas till respektive nämnd.				
Totalt	50 109 000				

Bilaga 2 Lägesuppdatering per uppdrag från 2020

Fyra genomförda uppdrag

Likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd

Uppdraget genomfört, en Umgängesenhet inrättades 2021, huvudman är Sydväst.

Umgängesenheten är ekonomisk säkrad via överenskommelse och kostnaderna fördelas enligt nyckel; Centrum 17%, Hisingen 26%, Nordost 42% och Sydväst 15%. (OBS! 2021 års fördelning)

Umgängesenheten har varit igång i snart två år och fyller en tredjedel av behovet. Vissa stadsområden hör av sig mer och använder sig av verksamheten mer. (se statistikbilaga längre ner).

Synpunkter framkommer på fördelningsprincipen av umgänge hos Umgängesenheten.

Umgängesenheten har ingen kö. Verksamheten förespråkar proportionerlig fördelning av tider, men bokar man inte erbjuds tiderna till de som har behov och bokar. Umgängesenheten har erbjudit dialogsamtal om erfarenheter och kunskap för umgänge, stadsområdenas intresse för dialog har varit låg.

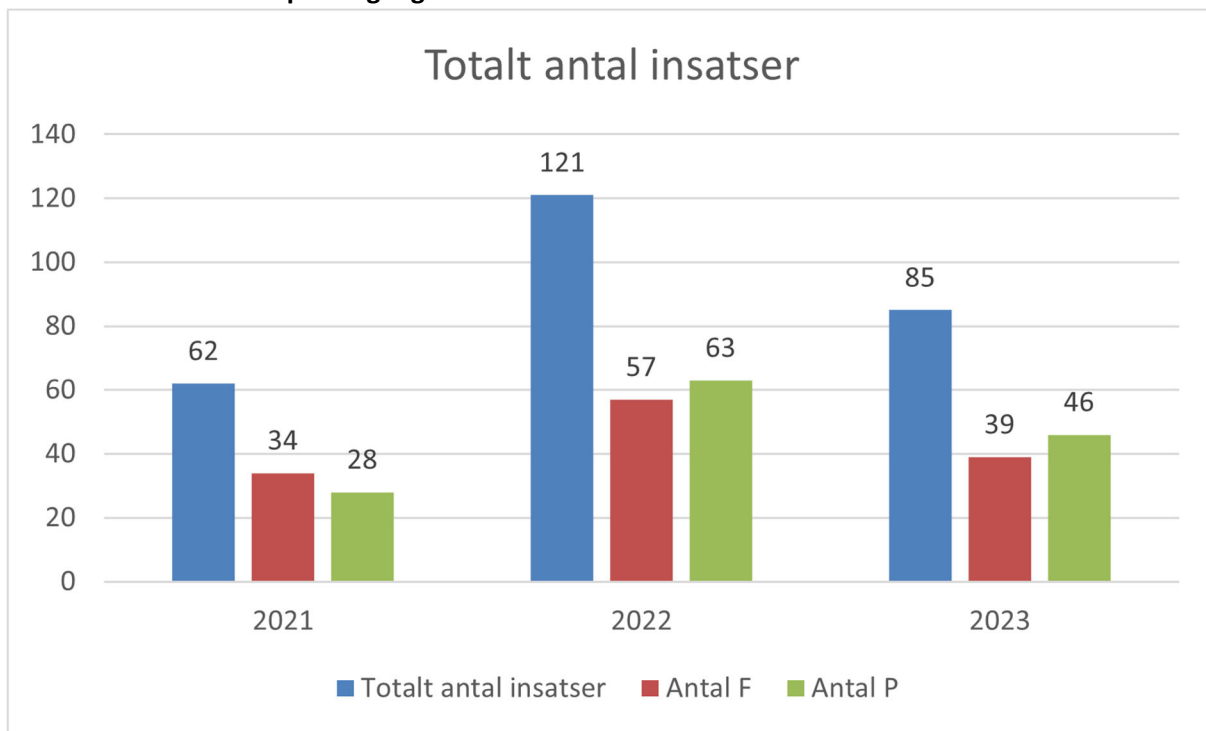
Det finns forskningsstöd i umgänge och det finns behov av kompetensutveckling kring umgänge. [Barn och unga placerade i familjehem - Socialstyrelsen](#). Umgänget är i första hand till för barnet. En aspekt som lyfts är att det ibland upplevs som både belastande för familjehemmen och kostsamt för familjehemsvården, genom exempelvis förlorad arbetsinkomst för att vara disponibla för umgängen vardagar. Vissa stadsområden uppfattas som mer frikostiga med umgänge. Verksamheten för dialog om frekvensen av umgängesstöd vid uppväxtplaceringar, uppfattningen är att det emellanåt är orimligt täta umgängen.

Alla stadsområden har egna resurser på hemmaplan för umgänge och umgängesstöd inom den egna verksamheten/interna öppenvården/resursenheter/koordinatorer. Det betyder att staden har parallella insatser för umgänge och umgängesstöd förutom Umgängesenheten.

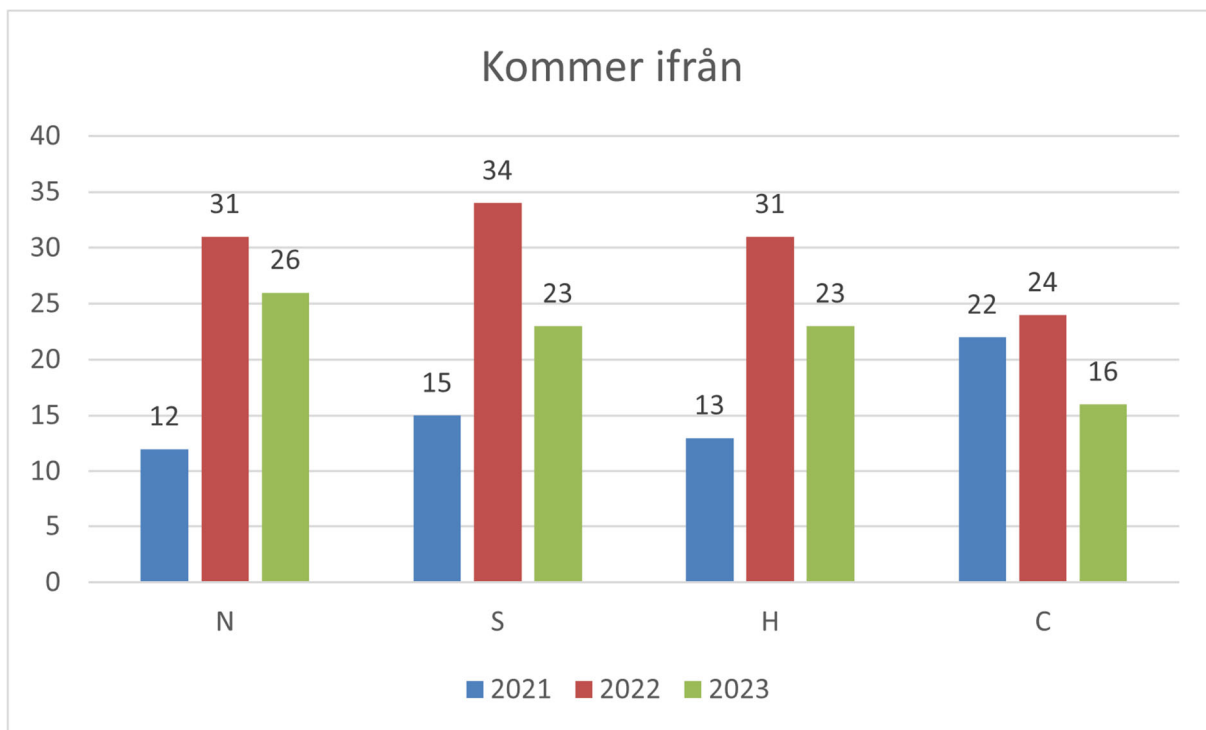
Rekommendationer

Umgängesenheten behöver vara mer flexibel, kvällar och helger. Det pågår en del utvecklingsinitiativ i stadsområdena exempelvis kontaktpersoner för stöd vid umgänge. För att erbjuda ett mer flexibelt umgänge behöver antalet medarbetare bli fler. Idag använda resurserna mest effektivt när samtliga medarbetare arbetar dagtid med viss flexibilitet efter ordinarie arbetstid.

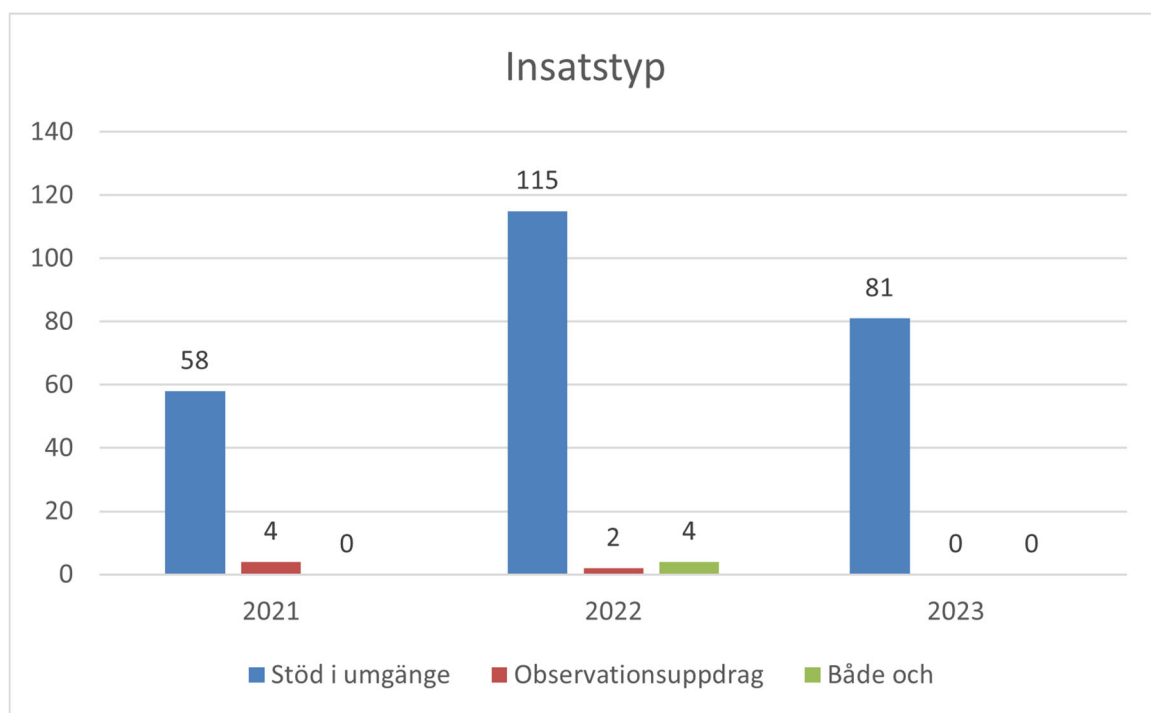
Totala antalet insatser på Umgängesenheten 2021-till och med 24 mars 2023

Uppdragsgivare på Umgängesenheten 2021- 24 mars 2023 (N= Nordost, S= Sydväst, H= Hisingen, C= Centrum)

Insatstyp Umgängesenheten 2021-24 mars 2023

Majoriteten av barnen är placerade enligt LVU.

Rekommendationer

Verksamheten har behov av kompetensutveckling av umgänge och umgängesstöd. Medarbetarna behöver uppdateras på den senaste forskning avser såväl familjehemssekreterare som myndighetsutövande socialsekreterare som handlägger beslut om umgänge.

”Förälder på avstånd” och det tredelade föräldraskapet är ett angeläget kompetensområde. Att involvera föräldrar i de delar som det går och ge dem stöd inför, under och efter placering. Det pågår ett FOU-projekt som syftar till att förbättra stödet till biologiska föräldrarna. Detta arbete är viktigt att följa.

Umgängesenheten behöver vara mer flexibel, kvällar och helger. Det pågår en del utvecklingsinitiativ exempelvis med kontaktpersoner för stöd vid umgänge. För att erbjuda ett mer flexibelt umgänge behövs förstärkning av antalet medarbetare. Stadsområdena har behov av att avsätta egna resurser för planerade umgängen men behöver öka nyttjandegraden av Umgängesenheten.

Uppdraget med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet.

Uppdraget är genomfört. Kategoristyrning av familjehem har bland annat inneburit ny och förbättrad upphandling av externa familjehem.

Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård.

Uppdraget är genomfört. I tre av fyra stadsområde är familjehemsenheter samlokaliserade med barnsekreterarna.

Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.

Uppdraget är genomfört. Finansieringsmodellen är utredd, oavsett om medlen kommer från en särskild riktad budget så är all verksamhet nämndfinansierad.

Fyra delvis genomförda uppdrag

Säkerställa tillgången till Skolfam för alla placerade barn

Uppdraget är delvis genomfört för familjehemsplacerade barn. Behovet av Skolfamsteam för familjehemsplacerade barn är tillgodosett på Hisingen, Sydväst och Centrum. De nystartade teamen har haft vissa svårigheter med att bemanna utifrån personalbrist. För barn placerade på hem för vård och boende, HVB följs skolgången upp av respektive barnsekreterare, ingen systematisk uppföljning sker på staden nivå.

Nordost har behov av ytterligare 1,5 – 2 team för att tillgodose behovet. Flera familjehem efterfrågar Skolfam i övergången till gymnasiet. Skolfam insatsen avser barn och unga i grundskolan. Överenskommelsen är att Skolfam kan finnas kvar om behov finns vid övergången till gymnasiet, dock längst sex månader. Verksamheten beskriver att vissa familjer tvekar inför vårdnadsöverflytt utifrån att man då inte längre får stödet via Skolfam. Frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt, kommer eventuellt att diskuteras i styrgruppen för Skolfam.

För barn placerade på Statens institutionsstyrelse, SiS finns en överenskommelse [Samverkan för obruten skolgång - SiS - Statens institutionsstyrelse \(stat-inst.se\)](#).

Överenskommelsen mellan direktörerna är inte tydligt kommunicerat. När medlen fördelas ser den interna fördelningen olika ut, dvs stadsområdets egna fördelning för behov av utökning av barnsekreterare och familjehemssekreterare.

Frågan om samarbete med Barn och ungdomsmedicin, BUM initieras, likt Malmö?

Ingen känner igen det här behovet. Behovet av ett sammanhållet barn och ungdomsvård efterfrågas.

Rekommendationer

Socialförvaltning Nordost behöver inrätta ytterligare två Skolfamteam, därefter är behovet tillgodosett. Stadsområdena behöver säkerställa att alla placerade barn når kunskapsmålen genom en årlig uppföljning och analys.

Marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, bredda RU:s uppdrag

Uppdraget delvis genomfört. Socialförvaltningarna har en gemensam verksamhet för rekrytering och utbildning, (RU) inom ramen för familjehem Göteborg, huvudman är SF Centrum. Stadsområdena finansierar den verksamheten med varsin fjärdedel.

Utbildning och stöd till familjehemmen är alla väldigt nöjda med. [Stöd i uppdraget - Familjehem Göteborgs Stad - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](#). Vissa stadsområden erbjuder också stöd till de egna familjehemmen.

Rekryteringsenheten inom familjehem Göteborg RU består en medarbetare och uppfyller inte behovet, det finns behov av förstärkning. Samtliga stadsområden avsätter tid för egna rekryterare, hel eller delvisa tjänster. Centrum har två kombinerade tjänster för rekrytering, Hisingen har två riktade tjänster för rekrytering, Nordost har tre kombinerade tjänster för rekrytering och Sydväst har inga riktade tjänster, alla arbetar delvis med rekrytering.

Uppfattningen är att den ekonomiska fördelningen borde vara enligt nyckel framför allt vid fördelning av familjehem. Uppfattningen är att stadsområdena konkurrerar om familjehemmen med erfarenhet och stöd. Stadsområdena interna rekrytering bygger ofta på tillit och goda erfarenheter och referenser från andra egna familjehem.

Rekommendationer

Rekrytering inom ramen för familjehem i Göteborg behöver förstärkas och få ett ytterligare uppdrag att aktivt söka upp exempelvis civilsamhällsorganisationer. Förstärkning med ytterligare tre medarbetare. Den ekonomiska fördelningen av Familjehem Göteborg bör förändras till nyckel och fördelning av familjehem följer nyckeln. Stadsområdena har egna resurser avsatta i antingen hel eller del av tjänst för rekrytering, detta innebär sannolikt att stadsområdena konkurrerar om samma familjehem.

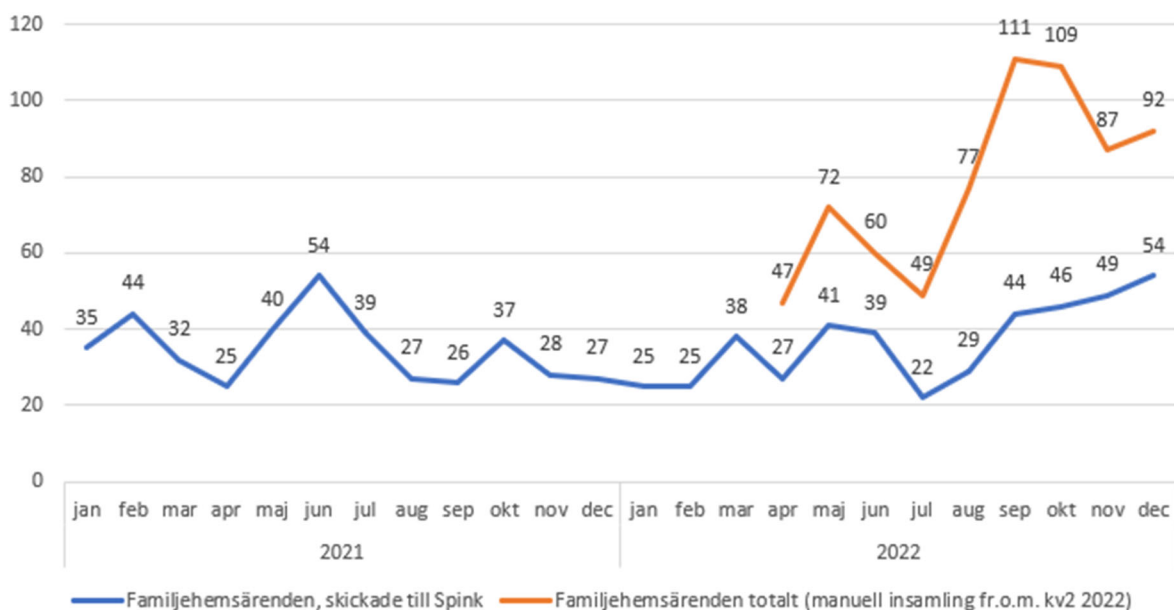
Fyra ej genomförda uppdrag

Gemensam jourfamiljehemsenhet

Uppdraget inte genomfört. Alla stadsområden ser ett behov av tydlig ledning och styrning för kvalitetssäkring av jourfamiljerna. Verksamheterna är både för och emot en gemensam jourfamiljeenhet, man framhåller vikten av att de då sitter lokalt. Verksamheten framhåller vikten av tilliten till uppdragsgivaren och den lokala kunskapen om jourfamiljehemmets kompetens. Jourfamiljerna övergår ibland till familjehem. Verksamheten har olika uppfattningar om man är solidarisk vid efterfrågan och utlåning av jourfamiljer. För närvarande har stadsområdena 44 jourfamiljehem, SF Centrum 10, SF Hisingen 10, SF Nordost 14 och SF Sydväst 14. Behovet är inte tillgodosett.

Det pågår en del utvecklingsinitiativ för stöd genom exempelvis mentorsfamiljehem med förstärkt ersättning. Verksamheten ser behov av någon slags verksamhet för akut stöd vid sammanbrott, exempelvis liknande tidigare Bryggan. Sammanbrotten följs upp per ärende, men ingen systematisk uppföljning genomförs. Från 2023 mäter SPINK sammanbrotten. Statistik på sammanbrott samlas in halvårsvis, så de första siffrorna för 2023 kommer först efter sommaren. Insamlingen påbörjades under hösten 2022. Under andra halvan av 2022 skedde 49 sammanbrott i familjehem, en hyfsat tillförlitlig siffra.

Antal förfrågningar till Spink 2021-2022 och manuell inmatning om behov av familjehem

Ovan visas antal förfrågningar till Spink under 2021-2022. Den blåa linjen visar de placeringsförfrågningar om externa konsulentstödda familjehem som kommer till Spink. Den orangea linjen baseras på en manuell insamling som görs kvartalsvis, där enheterna fyller i samtliga ärenden som påbörjas varje månad, dvs inklusive de som skickas vidare till Spink. Så ungefär hälften av alla påbörjade ärenden skickas till Spink för att matchas med externa leverantörer. Många av dessa blir i ett senare skede återtagna, t.ex. om de lyckas hitta en matchande familj i egen regi. I snitt efterfrågas ca 78 familjehem per månad.

Jourtillgänglighet

De externa konsulentstödda familjehemsföretagen erbjuder alltid jourtillgänglighet. Åsikterna går isär om behovet av jourtillgänglighet. Eftersom stadsområdena inte erbjuder tillgänglighet på kvällar och helger anses inte behovet finnas. Diskussioner har först med Socialjouren om möjlighet till jourtillgänglighet för familjehemmen, socialjouren anses sig inte kunna erbjuda ett sådant stöd inom ramen för nuvarande verksamhet.

Rekommendationer

Staden bör ha en gemensam jourtillgänglighet kvällar och helger för de interna familjehemmen. Dialog pågår med socialjouren om den möjligheten. Ingen är intresserad av en gemensam jourfamiljehemsenhet då man menar att kunskapen och tilliten är av avgörande betydelse.

Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning

Uppdraget ej genomfört. Socialförvaltningarna har i februari 771 uppdragstagare i form av familjehem, SF Centrum 140 och ca 40 konsulentstödda, SF Hisingen 150 och ca 99 konsulentstödda, SF Nordost 341 och 57 konsulentstödda och SF Sydväst 140 och ca 25 konsulentstödda. I februari har stadsområdena 221 konsulentstödda familjehem. Totalt är det närmare 1000 familjehem som stadsområdena har uppdrag med.

Familjehemsenheterna hanterar såväl uppdragen, genomförandeplaner som utbetalningar av arvode. Familjehemsenheterna har i princip en egen HR enhet oftast med stöd av en eller flera administratörer.

Mot bakgrund av mängden uppdragstagare i stadsområden bör även HR avsätta resurser för säkra och trygga förhållande för uppdragstagare utifrån att vara en attraktiv uppdragsgivare.

Rekommendationer

Utifrån antal uppdragstagare och inget stöd från HR funktionerna bör det avsättas stöd för familjehemsenheterna av HR. Stödet bör vara att säkerställa avtal, ersättningar och utbetalning av ersättning.

Likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården.

Uppdraget är inte genomfört. Det ser olika ut om familjehemsenheter har tillgång till öppenvårdsinsatser för familjehemmen inom ramen för den egna öppenvården/psykologienhet. Ett stadsområde har riktad resurs, Hisingen. Tre stadsområden har abonnemang hos Psykologienheten, Hisingen, Nordost och Sydväst. Två stadsområden kan avropa behov hos resursenhet, Centrum och Sydväst. Alla stadsområden ser behov av anpassade öppenvårdsinsatser men det finns ett motstånd till gemensam styrning utifrån fördelarna med styrning och prioriteringar på hemmaplan.

Eventuella anpassade öppenvårdsteam måste vara mobila även utifrån geografi. Det finns fördelar med en gemensam anpassad öppenvårdsteam, utifrån att kunna sätta in ett mer omfattande stöd vid risken av sammanbrott eller behov av annat omfattande stöd.

Det finns behov av att utvärdera initiativet om mentorsfamiljerna [Bechara, Isabelle & Saliba, Patricia Mentorsfamiljer som stöd till familjehemsföräldrar.docx \(diva-portal.org\)](#)

Stadsområdena behöver också undersöka former för behandlingsfamiljer för barn med komplexa behov, utifrån Socialstyrelsen rekommendationer [Behandlingsfamiljer för ungdomar med allvarliga beteendeproblem – Treatment Foster Care Oregon \(sbu.se\)](#).

Stadsområdena behöver också fortsatt undersöka Mockingbird, utvecklat i USA och England avseende Navfamilj runt sex familjehem och samordnare .

Stadsområdena har besökt Norge men behöver fortsatt fördjupa sig i modellen om det är ett lämpligt utvecklingsinitiativ Heggeli [Heggeli Barnehem - helhetlig barneverntiltak - Oslo - Kirkens Bymisjon](#).

Rekommendationer

Familjehemsverksamheterna har behov av riktat anpassat öppenvårdsstöd. Ingen är intresserad av ha en gemensam enhet för detta ändamål. Det är då bättre att rikta ett stöd till stadsområdenas resursenheter där familjehemsenheterna kan avropa stöd. Det innebär också att medarbetarna finns i ett sammanhang för kompetensutveckling etc. Det anpassade riktade stödet behöver vara flexibelt i tid och geografi.

I större omfattning söka stöd i familjens nätverk för familjehem

Uppdraget inte genomfört. Verksamheten bedömer att det bör finnas en modern utredningsmetodik och behov av en modell för kompetensutveckling i nätverksarbetet.

Socialstyrelsen rekommenderar [Barn och unga placerade i familjehem - Socialstyrelsen](#)

Centrum använder i första hand Kälvesten. Några har utbildningen Nya Kälvesten och tycker att den metoden är bättre. Fyra familjehemssekreterare har nyligen gått utbildning i En varaktig relation och ska nu inleda sin första utbildning med denna metod. Hisingen utreder enligt Kälvesten. Nordost utreder enligt Kälvesten modellen och använder BRA-fam, samt vinjetter från Socialstyrelsen innan man bedömer om att gå vidare med utredning. Sydväst utreder enligt Kälvestens, använder även Socialstyrelsens material, BRA fam, familjehemsvinjetter. Har även medarbetare som har utbildning i den sk Nya Kälvesten, uppfattas som dyr och passar inte alla framförallt inte nätverkshem. Har även medarbetare som gått en utbildning, en varaktig relation, verksamheten prövar nu att utreda enligt den modellen men märker att den är väldigt tidskrävande. [Kälvesten \(kalvesten.com\)](https://kalvesten.com)

Socialstyrelsen rekommenderar [Nätverksplaceringar och nätverkshem - Kunskapsguiden](#)

Nätverksfamiljer behöver motiveras till familjestöd, det är ofta skamfyllt och svårighet i kontakten med biologfamiljen. Stadsområdena behöver utveckla stöd i grupp för nätverksfamiljerna.

Rekommendationer

Verksamheten behöver utreda varför man inte följer Socialstyrelsens rekommendation för bedömningsunderlag. Samtliga bör utbildas i bedömningsunderlagen som rekommenderad av Socialstyrelsen. Det finns behov av kompetensutveckling i nätverksarbete.

Uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård

Uppdraget inte genomfört. I februari 2023 har Hisingen 65 % interna familjehem och 35 % externt köpta familjehem. Sydväst har 83 % interna familjehem och 17 % externt köpta familjehem. Nordost har 84 % interna familjehem och 16 % externt köpta familjehem. Centrum har andelen 76 % interna familjehem och 24 % externa familjehem. Andelen är ca eftersom det rör sig varje månad. (se statistikbilaga)

Stadsområdena behöver utveckla en gemensam uppföljningsmodell i samverkan med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering, SKU och deltagare med mandat från verksamheten. SPNK följer from 2023 sammanbrotten. (se ovan)

Rekommendationer

SKU tillsammans med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering och representanter från verksamheten bör ta fram en gemensam adekvat uppföljning för familjehemsvården.

Stöd med digitalisering

Uppdraget ej genomfört. Det finns behov av att utveckla ett forum för information till familjehemmen, anmälning till utbildningar/grupper. Det pågår ett arbete med framtagande av en APP för familjehemmen via RU. Stora behov av att kunna signera digitalt exempelvis samtycken och avtal.

Rekommendationer

Framtagande av APP för familjehem måste stämmas av med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering. Verksamheten har ett stort behov av att kunna signera avtal, samtycke osv digitalt.

Bilaga 3 Sammanfattning av tidigare uppdrag

Anders Langemark lämnade 2017 över en rapport "Översyn familjemsvården" till dåvarande sektorschefer IFO FH. Översynen skulle leda fram till förslag hur familjemsvården i Göteborg kunde ledas och styras. Langemark belyste i översynen ett antal utvecklingsområden;

- Se över förutsättningarna för en central jourfamiljemsenhet i första hand och i andra hand en central familjemsenhet där jourfamiljemsenhet ingår
- Jourtillgänglighet, stöd behövs för att beräkna adekvat beredskapsersättning – HR stöd; ekonomistöd.
- Se över förutsättningar för likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser riktade mot familjemsvården alternativt skapa en resursenhet riktad mot familjemsvården.
- Erbjuder stöd-paket på olika nivåer redan vid inledning av placeringen. Prioritera fokus på anknytning.

Dåvarande stadsdelsdirektörer (SDD) gav sektorscheferna ett uppdrag 2019 avseende den interna familjemsvården. Uppdragets frågeställningar var att ge förslag och åtgärder på hur vi ökar andelen interna familjemstrekruteringar samt att familjemmen upplever att de får det stöd de behöver för att minska andelen sammanbrott.

2020 gav dåvarande sektorschefer ett ytterligare uppdrag till dåvarande områdeschefer att utifrån ovanstående utvecklingsområdena ge en lägesuppdatering. Uppdraget rapporterades i november 2020. Utgångspunkter för uppdraget:

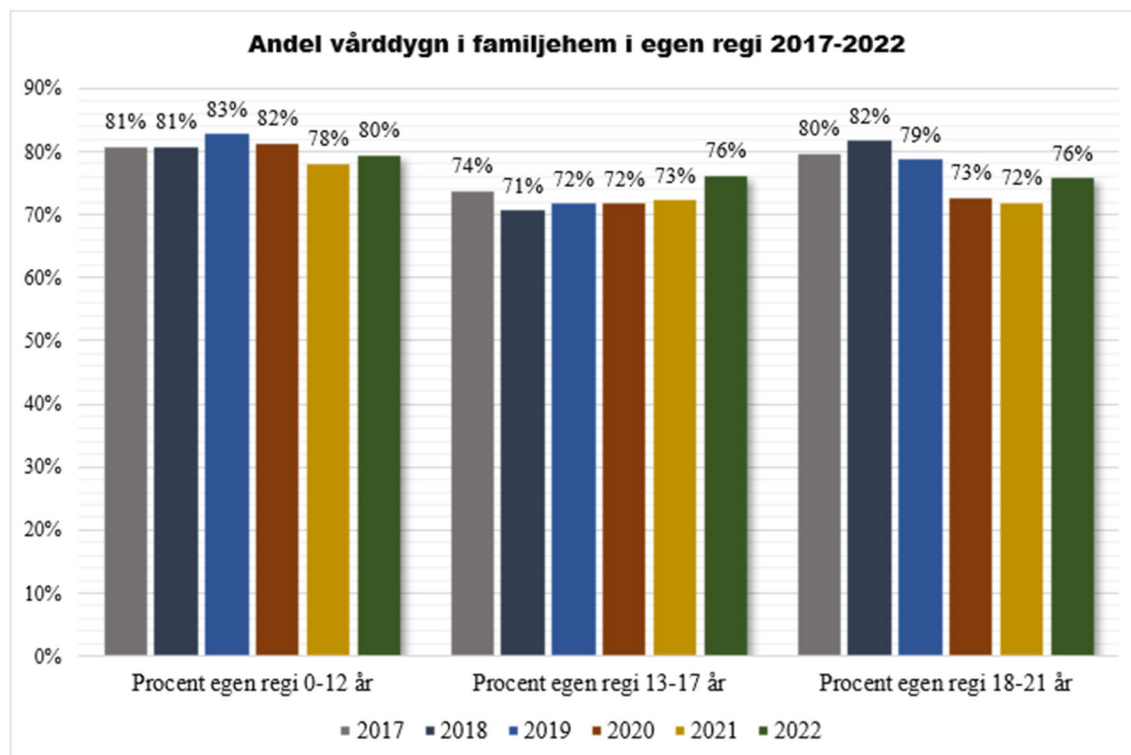
- Inventera pågående förändringsprocesser i SDF:arna som styr mot önskad målbild
- Lista och prioritera bland dessa kopplat till delkategoriens mål
- Inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjemsvård skall stärkas för att uppnå målet
- Analysera förbättringsåtgärderna som föreslås i genomförd konsultrapport (2017)
- Föreslå "stordriftsfördelar" för ökad styrning och samordning av stadens familjemsverksamhet
- I uppdraget ingår inte att föreslå organisatoriska lösningar

Målbilden var "Styrning och samordning av stadens familjemsenheter bör stärkas för att tillvarata de stordriftsfördelar som finns inom verksamheten och uppnå de mål som konkretiserats i delkategorin."

Områdescheferna rapport 2020

Målbilden är att verksamheten skall klara 75 % av familjemsplaceringarna för målgruppen 13 – 15 år och klara 75 % av placeringarna i familjem för åldersgruppen 0 – 12 år med så kallade komplexa behov.

Uppföljning av målbilden mellan 2017-2022

Målbilden är uppnådd för åldersgruppen 0-12 år redan år 2017, målbilden är uppnådd för åldersgruppen 13-17 år 2022.

Tre uppdrag är genomförda, uppdrag 1,9 och 10, det vill säga kvalificerat umgängesstöd, kategoriarbetet och teamarbete. Fyra av uppdragen är delvis genomförda, uppdrag 2, 3, 6, och 7 det vill säga säkerställa tillgången av Skolfam, marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, gemensam uppföljningsmodell och utvecklingsarbete för nätverksplaceringar. Fyra av uppdragen är inte genomförda, uppdrag 4,5 8, och 11 det vill säga gemensam jourfamiljehemsenhet, likvärdig tillgång till öppenvård, stöd av välfärdsteknik och stöd av HR etc.

Uppdraget innebar att inventera förändringsprocesserna för att nå önskad målbild.

Arbetet pågår att se över förutsättningar för likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd inom öppenvården samt arenor för umgänge när barn behöver extra stöd och skydd alt umgängesenhet.

Arbetet pågår delvis genom att ge stöd till familjehemmen runt skolgång och hälso- och sjukvård upplevs som stor avlastning. Säkerställa tillgång till Skolfam för alla placerade barn. Kan samarbete med Barn och ungdomsmedicin initieras, likt Malmö?

Arbetet pågår att marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare.

Arbetet med att se över förutsättningar för en central jourfamiljsenhet behöver prioriteras. Jourtillgänglighet, stöd behövs för att beräkna adekvat beredskapsersättning – HR-stöd, ekonomistöd.

Arbetet med att se över förutsättningar för likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser riktade mot familjehemsvården alt skapa en resursenhet riktad mot familjehemsvården behöver prioriteras. Erbjuder stöd-paket på olika nivåer redan vid inledning av placeringen. Prioritera fokus på anknytning.

Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.

Arbetet med en gemensam uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård, exempelvis sammanbrott, andel köpt vård bör prioriteras.

Arbetet med att undersöka hur välfärdsteknik kan vara till hjälp i uppföljningsarbete samt vid behov av stöd efter kontorstid var inte lika högt prioriterat.

Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning var inte lika högt prioriterat.

Söka familjehem i barnets utökade nätverk, skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete var inte lika högt prioriterat.

Inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet.

Teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård. Viktigt att organisation stödjer nära samarbete, tex genom fysisk placering. Fyra av fem familjehemsenheter är idag helt eller delvis samlokaliserade med barnsekreterare.

§ 14 0192/22

Motion av Hannah Klang (V) om att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Den av Hannah Klang väckta motionen bifalles.
2. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost och Socialnämnden Sydväst utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras inklusive kompetensutveckling och uppföljning av familjehemmen, samt hur socialtjänsten kan ge ökat stöd och insatser till både familjehem och placerade barns ursprungsfamilj.
3. I utredningen skall ett övervägande kring att anställa familjehemssekreterare som är tillgängliga även utanför kontorstid ingå.
4. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost och Socialnämnden Sydväst säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.
5. Socialnämnderna får i uppdrag att utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.
6. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka Socialnämnderna.

Tidigare behandling

Bordlagt den 15 september 2022, § 31.

Handling

2022 nr 150.

Protokollsutdrag skickas till

Socialnämnderna - Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Bilaga 1 Uppskattade kostnader Socialförvaltning Nordost.

	SF Nordost (kr)
Förbättrade villkor	
Utöka arvodesersättning	(11 000 000)
Utökad andel ersättning för förlorad arbetsinkomst	2 000 000
Förstärka rekryteringsfunktion inom Familjehem Göteborg samt utökat uppdrag för uppsökande arbete	700 000
Ökad tillgänglighet för familjehem kvällar och helger	Utreds mer
Förstärkt riktad anpassad öppenvård till familjehem	2 800 000
Likvärdigt stöd	
Förstärka Umgängesenheten med ytterligare medarbetare	Utreds mer
Ytterligare umgänges koordinator	700 000
Förstärka med ytterligare två Skolfamteam i Nordost	I samverkan med GSF 1 800 000
Letterbox	140 000
Kompetensutveckling umgänge	Utreds mer
HR stöd	Utreds mer
Tillgång till stödpaket vid nya placeringar	1 400 000
Uppföljning av familjehemsvården	Inom ram
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ	
Pilotprojekt – utveckla TFCO liknande upplägg på hemmaplan (Treatment Foster Care Oregon). under två år inklusive utvärdering	4 000 000
Pilotprojekt - inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer	Utreds mer
Totalt	13 540 000 exklusive ökad arvodering

LÄGESUPPDATERING FAMILJEHEMSVÅRDEN I GÖTEBORG

April 2023

Sammanfattning

Göteborgs stad är uppdragsgivare för ca 1 000 familjehem som stöd för ca 1150 barn och unga uppväxt.

Ing-Marie Larsson
Ing-marie.larsson@socialnordost.goteborg.se

Innehåll

Uppdraget.....	2
Bakgrund	2
Vad ska utredas och förväntat resultat.....	2
Inledning.....	2
Sammanfattning lägesuppdatering	3
Sammanfattning av rekommendationerna och förslag utifrån de politiska uppdragen	4
Vårbudget 2023	4
Förslag på förbättrade villkor och likvärdigt stöd	4
Förslag på förbättrade villkor för familjehemmen.....	4
Förslag på insatser som bidrar till ett likvärdigt stöd till familjehemmen i staden.....	5
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ.....	6
Verksamhetens omfång	8
Bilaga 1 Beräknade kostnader och fördelning av uppdrag	12
Bilaga 2 Lägesuppdatering per uppdrag från 2020	14
Fyra genomförda uppdrag.....	14
Uppdraget med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet.	16
Uppdraget är genomfört. Kategoristyrning av familjehem har bland annat inneburit ny och förbättrad upphandling av externa familjehem.	16
Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård.....	16
Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.	17
Fyra delvis genomförda uppdrag	17
Säkerställa tillgången till Skolfam för alla placerade barn	17
Marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, bredda RU:s uppdrag	17
Fyra ej genomförda uppdrag.....	18
Gemensam jourfamiljehemsenhet	18
Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning	19
Likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården.....	20
I större omfattning söka stöd i familjens nätverk för familjehem.....	20
Uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård	21
Stöd med digitalisering.....	21

Uppdraget

Uppdragsgivare är förvaltningsdirektörerna i Socialförvaltning Centrum. Socialförvaltning Hisingen, Socialförvaltning Nordost och Socialförvaltning Sydväst. (nedan kallad SF). Uppdragsmottagare är Ing-Marie Larsson under perioden 1 februari- 30 april 2023.

Uppdraget innebär att presentera en lägesbild utifrån tidigare översyner/lägesbilder. Föreslå åtgärder för att omhänderta politiskt uppdrag 2023 avseende familjehem (Socialnämnderna får i uppdrag att utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka Socialnämnderna) Ge förslag till omtag av redan beslutade uppdrag och eventuellt förslå nya uppdrag eller fördjupning av uppdrag.

Bakgrund

Bristen på familjehem under lång tid och arbetet med jämlik och effektiv socialtjänst har inneburit att familjehemsvården i Göteborg har varit föremål för översyner och lägesuppdateringar vid tre tillfällen, 2017, 2019 och 2020. Förvaltningsdirektörerna vill nu ha en uppdatering av kvarstående leverans på tidigare uppdrag samt förslag på hur politiskt uppdrag ska omhändertas.

Vad ska utredas och förväntat resultat

Utredaren ska föreslå åtgärder för att omhänderta politiskt uppdrag 2023 avseende familjehem. Ge förslag till omtag av redan beslutade uppdrag och eventuellt förslå nya eller fördjupade uppdrag. Beskriva de ekonomiska incitamenten för åtgärderna. Resultatet ska ge förslag på inriktning för familjehemsvården i Göteborg och ekonomiska konsekvenser samt eventuellt föreslå nya fördjupande uppdrag.

Inledning

Uppdragstagaren har gått igenom de tidigare tre översyner och lägesuppdateringar. Det kan konstateras att i och med Pandemin och NN 20021 avstannade utvecklingsarbetet och fortsatt uppföljning av dåvarande målbild. Uppdragstagaren har träffat avdelningscheferna BoU initialt inför uppdraget, träffat respektive avdelningschef BoU enskilt, avdelningscheferna har också erbjudits att faktagranskat arbetsanteckningarna utifrån intervjuerna. Uppdragstagaren har också träffat enhetscheferna för Familjehem i grupp. Ställt fördjupande frågor via mail både till enhetschefer, avdelningschefer, ekonomer, Samlad placering och inköp, SPINK. Avdelningscheferna BoU har fått möjlighet att läsa "utkast uppdrag lägesuppdatering familjehemsvården" daterat 23-05-02.

Rapporten inleds med sammanfattning av lägesuppdateringen. Därefter sammanfattas rekommendationer utifrån lägesuppdateringen och de bägge politiska uppdragen. Därefter beskrivs verksamhetens omfång. Bilagorna beskriver en ekonomisk sammanfattning av föreslagna insatser, lägesuppdatering av uppdragen och en sammanfattning av tidigare översyner.

Bilaga 1 - Ekonomisk sammanfattning av föreslagna insatser för att förbättra villkoren för familjehemmen samt förslag som bidrar till ett likvärdighet stöd till familjehemmen i Göteborg.

Bilaga 2 - Lägesuppdatering per uppdrag från 2020

Bilaga 3 - Sammanfattning av tidigare översyner.

Sammanfattning lägesuppdatering

Lägesuppdateringen innefattar de 12 uppdrag som skulle genomföras från 2020 och framåt.

Genomförda uppdrag

Uppdrag avseende likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd är genomfört. Uppdrag med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet. Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård. Viktigt att organisation stödjer nära samarbete, tex genom fysisk placering. Tre av fyra stadsområden har familjehemsenheter helt eller delvis samlokaliserade med barnsekreterare, Hisingen har inga lokalförutsättningar för en samlokalisering. Uppdrag att bredda RU (Familjehem Göteborg, rekrytering och utbildning) uppdrag till kompetensutveckling av familjehemmen är genomfört.

Delvis genomförda

Uppdrag att säkerställa tillgången av skolfam för alla placerade barn är delvis genomfört. Uppdrag att marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare och bredda uppdraget för RU (Rekrytering och utbildning) är delvis genomfört. Uppdrag med en gemensam uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård, exempelvis sammanbrott, andel köpt vård är delvis genomfört, SPINK kommer från 2023 följa avbrott i familjehemsvården. Uppdrag att söka familjehem i barnets utökade nätverk, skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete är delvis genomfört.

Det som inte är genomfört av ovanstående uppdrag är att SF Nordost saknar ett- två Skolfamteam. Rekrytering inom ramen för RU består av en medarbetare och har inte så stora möjligheter att rekrytera/marknadsföra i så stor omfattning. Arbetet med att skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete är inte genomfört.

I Nordost har införts metoden Signs of safety för att bland annat bättre involvera barnets nätverk kring barnet. Verksamheten har utbildat och involverat medarbetare inom myndighetsutövning; mottag, utredning, barnsekreterare samt inom utförare; familjehem, och resursenheter. Nordost har även tagit fram en checklista/rutin för köpt vård där att titta i nätverket inför placering ingår. Implementering och förändring tar dock tid och än har man inte sett resultat avseende ökat antal nätverksplaceringar. I Sydväst har man under 2022 arbetat fram rutiner och arbetssätt för att säkerställa att vid alla placeringar inleds med barnets/den unges nätverk i första hand. Denna rutin och arbetssätt behöver delas med övriga stadsområden

Ej påbörjade eller genomförda

Uppdrag med en gemensam jourfamiljehemsenhet är inte genomfört. Uppdrag med likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården är inte genomförd. Uppdrag med att undersöka hur välfärdsteknik kan vara till hjälp i uppföljningsarbete samt vid behov av stöd efter kontorstid är inte påbörjat. Uppdrag med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning är inte genomfört.

Sedan länge har alla kontrakterade familjehem tillgång till Falck som erbjuder stöd i juridiska frågor mm.

Sammanfattning av rekommendationerna och förslag utifrån de politiska uppdragen

Samtliga rekommendationer är kostnadsberäknade, riktade och tidsatta i bilaga 1.

Rekommendationerna hänger väl samman med tidigare uppdrag som delvis är genomförda, förstärkning, ej genomförda uppdrag samt förslag på ytterligare initiativ. Förslagen uppfyller intentionerna för de bägge politiska uppdragen.

Vårbudget 2023

Regeringen stärker familjehemsvården. [PowerPoint-presentation \(regeringen.se\)](#)

Sannolikt kommer en del medel till Göteborg utifrån regeringens förstärkning. Göteborgs stad har tagit emot riktade statliga medel för familjehemsvården under 2022 med 841 000 kronor.

Förslag på förbättrade villkor och likvärdigt stöd

Nedanstående förslag innebär en utökning med närmare 50 000 000 kronor, varav ca 24 800 000 kr är ökning av grundarvode för familjehemmen. Resterande ca 25 200 000 kr innebär en förstärkning för rekrytering, förstärka Umgängesenheten, säkerställa tillgången av Skolfam, förstärkt stöd till familjehemmen efter kontorstid, förstärkt tillgång till öppenvårdsinsatser för familjehemmen, tillgång till stödpaket för nya familjehem, förstärkt HR stöd, systematisk uppföljning samt kompetensutveckling. Det föreslås också två utvecklingsinitiativ för familjebehandlingshem och avlastningsfamiljehem/mentorsfamilj.

Förslag på förbättrade villkor för familjehemmen

Ekonomisk ersättning

Det ekonomiska incitamentet för familjehemmet är en del av villkoren, utifrån bristen på familjehem kan en ökning av arvoderingen bidra till viljan att vara kvar eller bli familjehem. Staden följer Socialstyrelsens riktlinjer för arvodering och omkostnadsersättningar. Om staden skulle höja arvodesersättningen innebär det ökade kostnader. Exempelvis om staden höjde grundarvodet med 2 000 kr/månad innebär det ökade kostnader för ca 2 000 kr x 12 månader x ca 800 familjehem ca 18 900 000 kr och inklusive PO (31%) 24 800 000 kr. Detta räkneexempel ger möjligheter att räkna med mer eller mindre höjning. Total kostnad 24 800 000 kr

Socialstyrelsens riktlinje 2023

[Cirkulär 21:40 \(skr.se\)](#)

Ålder	Grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode
0-19 år	11 237 kr	13 132 kr	15 040 kr	17 255 kr

Förstärkt stöd till familjehemmen efter kontorstid

Familjehemsenheterna ger stöd till familjehemmen under kontorstid. För att förstärka stödet till familjehemmen i Göteborg att även omfatta kvällar och helger föreslås att ett stadsområde får uppdraget att förstärka med 4-5 medarbetare för att inrätta en jour som med fördel kan

samlökaliseras med socialjouren. Socialjourens medarbetare kan verkställa nödvändiga akuta beslut och förflyttningar. Kostnad 3 500 000 kr

Förstärka med ytterligare jourfamiljehem under kvällar och helger

Jouren behöver också ha tillgång till samtliga lediga jourfamiljehem under kvällar och helger. Avtal behöver upprättas för de familjehem som ska vara tillgängliga kvällar och helger, ca kostnad 700 000 kr (1000 kr extra varje dag/året runt för två familjehem. Kostnad 700 000 kr

Förstärka med riktat anpassat öppenvårdstöd för familjehemmen

Respektive stadsområde har varierat anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen. För att säkerställa likvärdigt anpassat öppenvårds stöd för familjehemmen föreslås en förstärkning med 10 medarbetare som fördelas till respektive stadsområde. Kostnad 7 000 000 kr

Förslag på insatser som bidrar till ett likvärdigt stöd till familjehemmen i staden

Förstärka rekryteringsfunktionerna inom Familjehem Göteborg/rekrytering och utbildning

Bristen på familjehem är stor, samtliga stadsområden avsätter egna resurser för rekrytering av familjehem. De egna resurserna varierar från del av tjänst till hela tjänster. Stadsområdena har ett samarbete genom Familjehem Göteborg med en resurs för rekrytering och resurser för att erbjuda kompetensutveckling till samtliga familjehem, huvudman Socialförvaltning Centrum. Förslaget innebär att förstärka Familjehem Göteborg med ytterligare tre medarbetare för rekrytering. Uppdraget utökas också till aktivt uppsökande rekrytering till civilsamhällesorganisationer i regionen. Kostnad 2 100 000 kr

Förstärka nuvarande umgängesenhet

Nuvarande Umgängesenheten inrättades 2020 och uppfyller cirka en tredjedel av behovet av kvalificerat umgängesstöd, huvudman Socialförvaltning Sydvest. För att säkerställa likvärdigt stöd för kvalificerat umgänge föreslås en förstärkning av nuvarande umgängesenhet med ytterligare fyra medarbetare för att möjliggöra mer flexibla tider även tidiga kvällar och helger. Umgängesenheten får också uppdraget att erbjuda kompetensutveckling för berörda medarbetare avseende umgänge. Kostnad 2 800 000 kronor

Säkerställa tillgången till Skolfamteam

Tillgången till Skolfamteam är tillgodosett i Centrum, Hisingen och Sydvest. För att säkerställa tillgången till Skolfamteam för familjehemsplacerade barn även i Nordost föreslås att ytterligare två team inrättas i Nordost. Socialförvaltning Nordost har nominerat behovet inom ramen för verksamhetsnomineringar. Kostnad 1 800 000 kr (Nordost har förslaget inom verksamhetsnominering)

Kompetensutveckling för rekommenderade standardiserade bedömningsmetoder

Det finns flera etablerade metoder från olika aktörer för utredningar av tilltänkta familjehem inom socialtjänsten. Standardiserade bedömningar, med till exempel processmodeller och intervjuformulär, är en viktig del för att kunna göra en professionell bedömning. Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder BRA-fam (Bedömning vid rekrytering av familjehem) och Familjehemsvinjetter bygger på empirisk forskning och familjehemsutredares erfarenheter och kunskaper. Dessa har pekat ut vissa faktorer som är relevanta vid rekrytering och bedömning av blivande familjehem. Faktorerna är dels relaterade till familjehemmet, dels till det placerade barnet.

Det är viktigt att komma ihåg att standardiserade bedömningsmetoder bara är *en* del av familjehemsutredningen. De kan inte ersätta någon annan del av utredningen utan är ett komplement. Även andra utredningsdelar, som till exempel referenstagning och hembesök, ska enligt SOSFS 2012:11 ingå för att socialnämnden ska kunna fatta ett välgrundat beslut om familjehemmet. Det är socialtjänsten som gör den slutgiltiga helhetsbedömningen – inte en bedömningsmetod. Stadsområdena använder sig till största delen av utredningsmetoden "Kälvesten". Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder används i mindre omfattning. Verksamheten efterfrågar en ny och mer modern utredningsmetod. För att komplettera nuvarande utredningsmetodik med Socialstyrelsens standardiserade bedömningsmetoder krävs en omfattande kompetensutveckling. Respektive stadsområde planerar in det inom ramen för enheternas kompetensutvecklingsplaner. Kostnader inom ram.

HR stöd

Respektive familjehemsenhet ansvarar idag för upprättande av uppdrag, genomförandeplaner, avtal och allt som hör därtill, exempelvis samtycke, utdrag ur belastningsregister, etc. För att säkerställa att Göteborg är en attraktiv uppdragsgivare bör respektive HR avdelning utöka stödet till familjehemsenheterna. Kostnader inom ram.

Tillgång till stödpaket och extra handledning av nya placeringar i familjehem de första sex månaderna.

Många sammanbrott sker de sex första månaderna i familjehemmen, för att förhindra sammanbrott erbjuds ett stödpaket. Det innebär att familjehemssekreterarna behöver koncentrera sina stödsatser de första sex månaderna. Stödpaketet kan innehålla kompetensutveckling, extra handledning, extra besök. Syftet med stödpaketet är att förhindra sammanbrott. För att säkerställa ett stödpaket behövs familjehemssekreterarna ytterligare förstärkas med en årsarbetare per familjehemsenhet. Kostnad 3 500 000 kr

Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ

Pilotprojekt, inrättande av familjevårdshem

För att underlätta placering av barn och unga med komplexa behov och minska dyra placeringar på Hem för vård och boende, HVB förslås att en pilot verksamhet startas med fem familjevårdshem. Ett familjevårdshem behöver ha särskild kompetens. Förslagsvis innebär det att en vuxen ska vara hemma på heltid och ersätts med bortfall av lön alternativt 40 000 kr/månad alternativt mellanskillnaden upp till 40 000 kr/månad. Fem pilotfamiljevårdshem rekryteras. Verksamheten följs av följeforskare och piloten utvärderas efter två år. Familjevårdshemmen rekryteras gemensamt av samtliga fyra stadsområden och fördelas inledningsvis efter behov. Pilotverksamheten behöver utredas mer. Kostnader under två år 55 000 kr inklusive PO/månad/familjhem x 5 familjehem = 275 000 kr/månad x 24 månader 6 600 000 kr. Följeforskning under två år 500 tkr. 50% familjehemssekreterare som stöd under 2 år = 700 tkr. Totalt ca 7 900 tkr under två år

Pilotprojekt, inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer

Inrätta avlastningsfamiljer för behov av avlastning/semester för familjehemmen, kan vara i kombination med jourfamiljehemsuppdraget eller i geografiska kluster. Pilotverksamhet för mentorsfamiljer kan inrymmas inom detta initiativ. Behöver utredas mer.

Pilotprojekt, följa upp kunskapsmålen för placerade barn

För att säkerställa att samtliga placerade grundskolebarn når kunskapsmålen förslås en årlig sammanställning av måluppfyllelse per årskurs och stadsområde. Insamlingen är en manuell uppföljning som innebär handpåläggning av respektive handläggare. Utifrån insamling av fakta kan respektive socialförvaltning analysera behovet av individuella åtgärder och ställa tydligare krav på vårdgivaren. Kostnad inom ram.

Kompetensutveckling

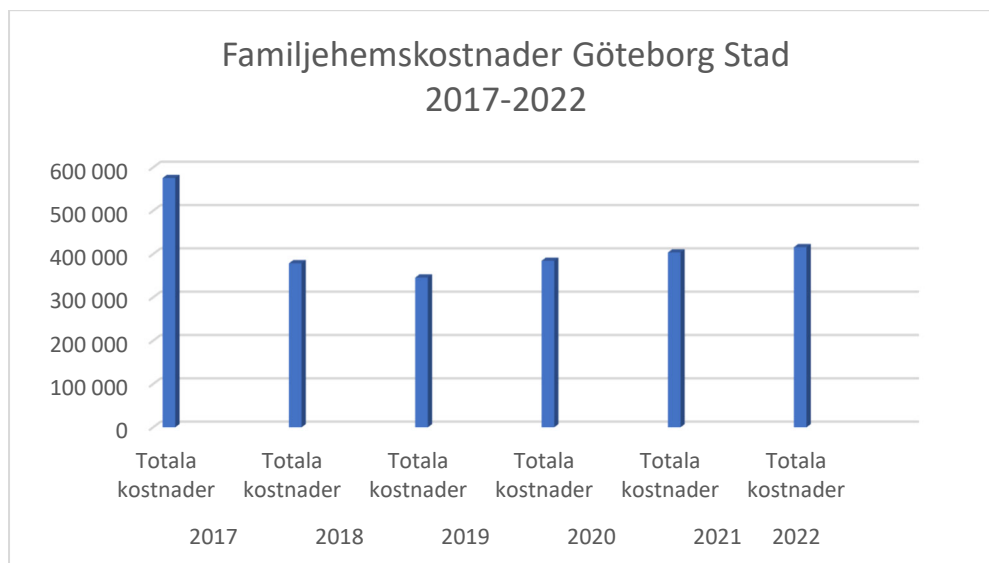
Kompetensutveckling för familjehemssekreterare och socialsekreterare som beslutar om umgänge/umgängesstöd. Total kostnad inom ram

Systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning av familjehemsvården. Total kostnad inom ram

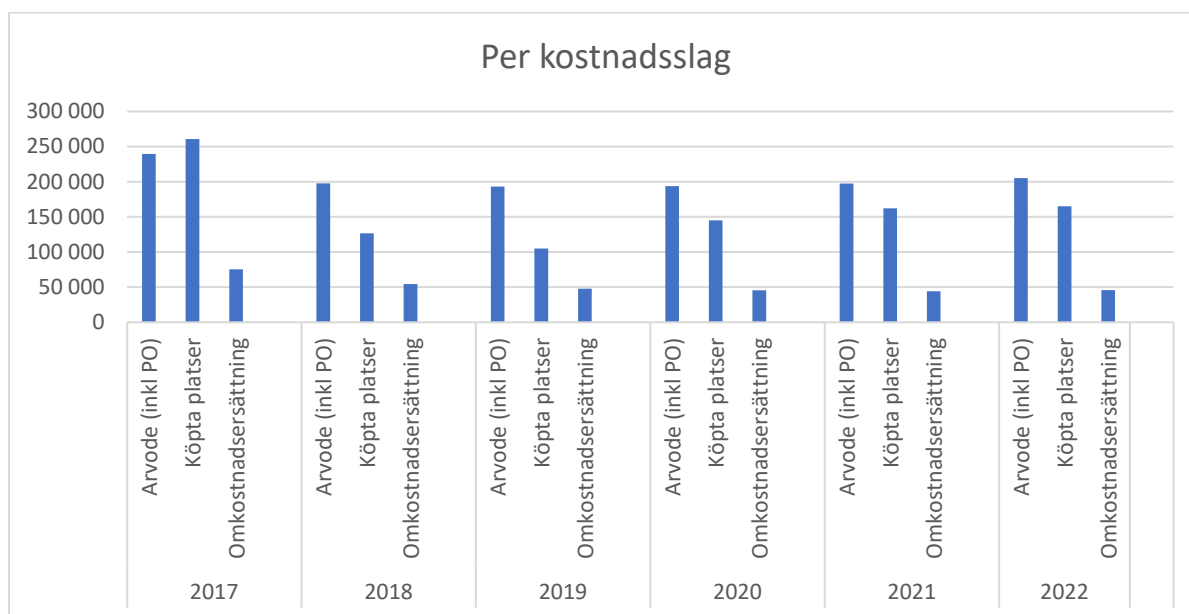
Verksamhetens omfång

Familjehemskostnader Göteborg 2017-2022

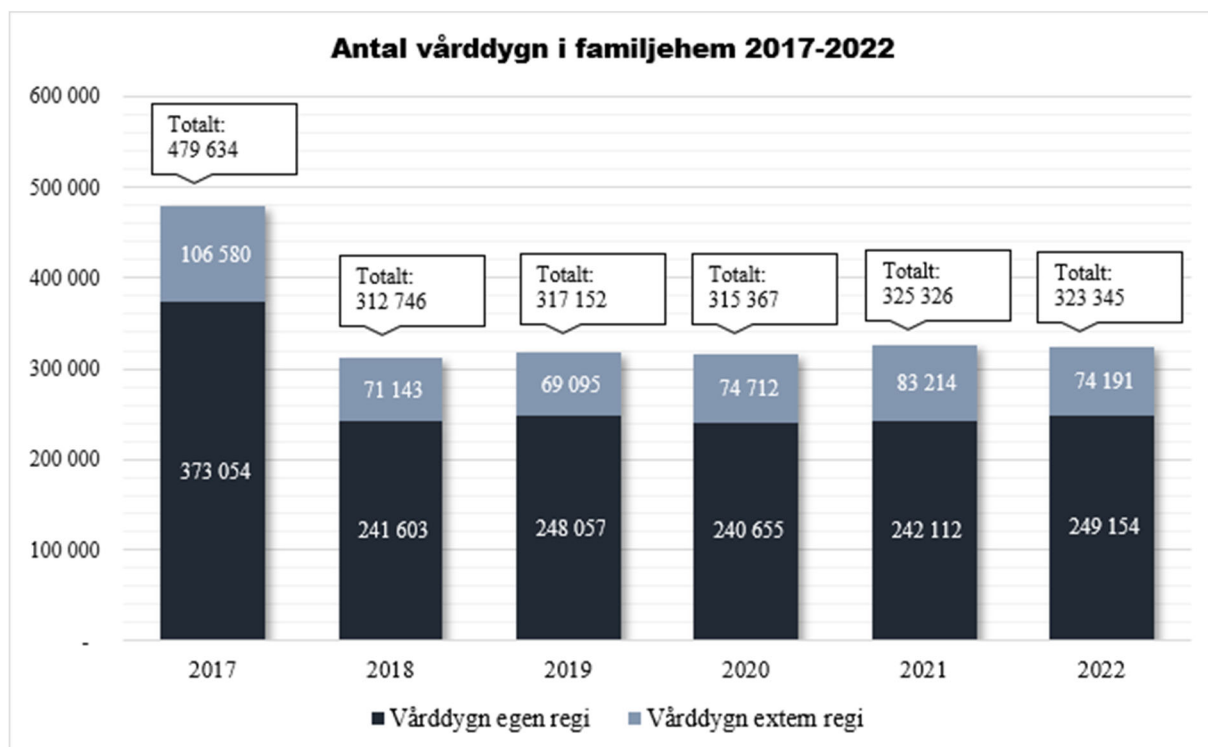

Familjehemsvården i Göteborg ekonomiska utveckling ses i tabellen ovan. Kostnaderna inkluderar arvoden, omkostnadsersättningar och externt köpta familjehem. Den totala kostnaden för 2022 var 415 989 000 kr varav den externt köpta familjehemsvården stod för 40 % av kostnaderna var 165 106 000 kr.

Fördelning av kostnader, arvode, köpta platser och omkostnadsersättningar 2017-2022

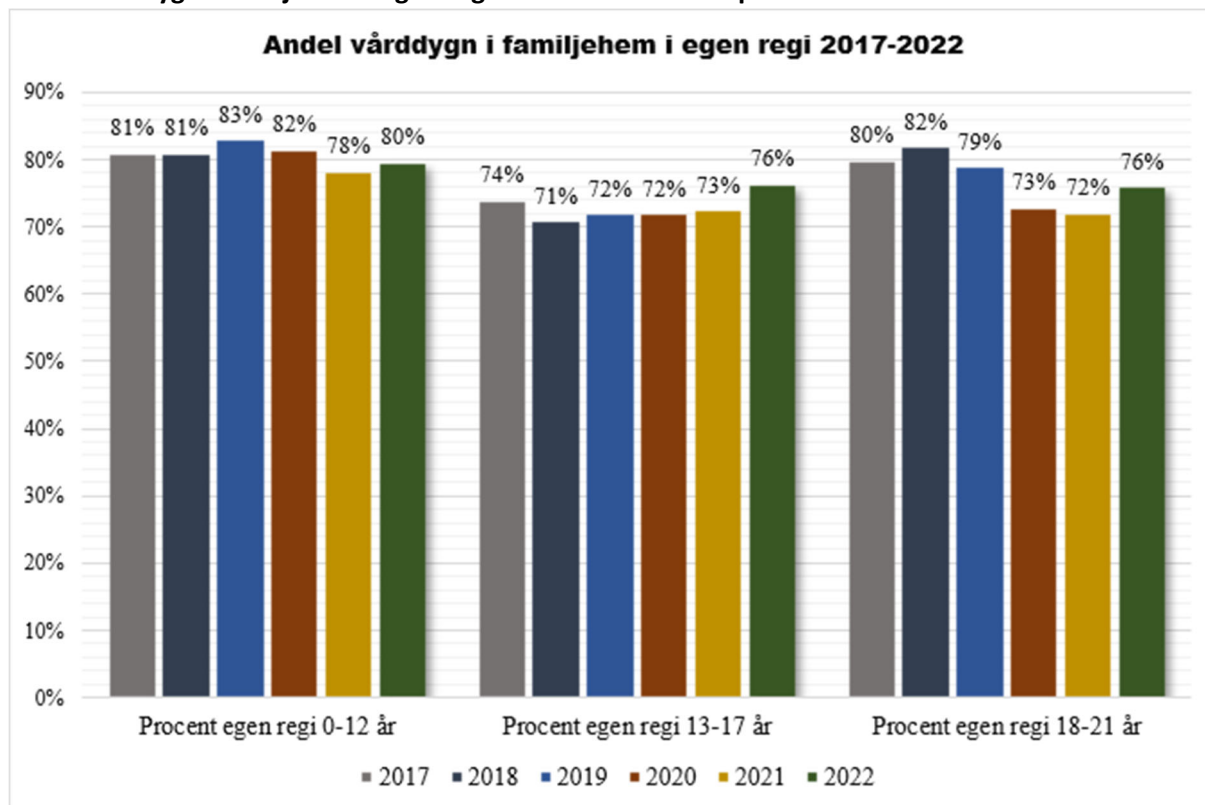

Antal vårddyggn i familjehem 2017-2022 , fördelat på egen och extern regi

Kostnaden för vårddyggn under 2022 för familjehem i egen regi är strax över 1 669 kr och kostnaden för vårddyggn i externt köpta familjehem kostar strax över 2 225 kr. Det externt köpta familjehemmen innebär ca 25% högre kostnad.

Andel vårddyggn i familjehem i egen regi 2017-2022 fördelat på åldersklasser

2022 kunde staden tillhandahålla familjehem i egen regi för mellan 76-80 % för målgruppen 0-21 år.

Medarbetare

Sammanlagt har stadsområdena 97 familjehemssekreterare och sex enhetschefer. Varje familjehemssekreterare stödjer 15-18 familjehem. (Många familjehemssekreterare arbetar deltid).

Centrum har **en** familjehemsenhet med 14 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har ca 13 interna familjehem och inklusive konsultstöd blir det 17-18 familjehem.

Hisingen har verksamheten fördelat på **två** familjehemsenheter med 27 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har ca 10-12 familjehem och Hisingen har fyra familjehemssekreterare för som är riktade för konsultstöd familjehem.

Nordost har verksamheten fördelad på **två** familjehemsenheter enheter med 17 respektive 21 medarbetare inklusive förste socialsekreterare. Varje familjehemssekreterare har mellan ca 13-14 interna familjehem inklusive konsultstöd blir det 15-17 familjehem.

Sydväst har **en** familjehemsenhet med 18 familjehemssekreterare inklusive förste socialsekreterare. varav 5 jourfamiljehemssekreterare Varje familjehemssekreterare har ca 15 familjehem och inklusive konsultstöd familjehem är det 18 familjehem.

Utöver uppföljning och stöd till familjehemmen hanteras uppföljning av vårdnadsöverflyttade, utredningar, rekrytering, kontakt med jourfamiljer och ordinarie handläggning för varje familjehemssekreterare.

Familjehem

Socialförvaltningarna har i februari 2023 771 uppdragstagare i form av familjehem, SF Centrum 140 och ca 40 konsulentstödda, SF Hisingen 150 och ca 99 konsulentstödda, SF Nordost 341 och ca 57 konsulentstödda och SF Sydväst 140 och ca 25 konsulentstödda. I februari har stadsområdena 221 konsulentstödda familjehem. Totalt är det närmare 1000 familjehem som stadsområdena har uppdrag med som stöd för ca 1150 barn och ungas uppväxt. Familjehemsuppdraget är ofta ett långvarigt uppdrag, inte minst om det är en uppväxtplacering. Verksamheten kan inte uttrycka någon kö utifrån att verksamheten måste ha en alternativ vårdform i avvaktan på lämpligt familjehem.

Behovet av familjehem är inte tillgodosett, vissa stadsområden saknar stora mängder familjehem. 320 unika barn och unga var placerade enligt SoL under 2022 i hela staden. En grov uppskattning är att ca 75 % av dessa barn borde vara placerade i ett familjehem istället, det ger en fingervisning om behovet .

Jourfamiljehem

För närvarande har stadsområdena 44 jourfamiljehem, SF Centrum 10. SF Hisingen 10, SF Nordost 14 och SF Sydväst 14. Behovet av jourfamiljehem är inte tillgodosett.

Systematisk uppföljning av sammanbrott

From 2023 mäter Samlad placering och inköpsorganisation, SPINK sammanbrotten. Statistik på sammanbrott samlas in halvårsvis, så de första siffrorna för 2023 kommer först efter sommaren. Insamlingen påbörjades under hösten 2022. Under andra halvan av 2022 skedde 49 sammanbrott i familjehem, en hyfsat tillförlitlig siffra.

Övrigt noterat utvecklingsbehov

Stadsområdena verkar ha olika syn på ersättning för resor till familjehemmen. Det behövs en samsyn avseende resepolitik. Familjehemsverksamheterna begär årligen ut belastningsregister på samtliga familjehem. Ansvar för detta utdrag bör ligga på familjehemmen. Det finns en viss otydlighet i mandatfrågan för avdelningscheferna. Avslutningsvis behöver staden ha en framtidsgrupp med spaning på framtidens barnavård.

Bilaga 1 Beräknade kostnader och fördelning av uppdrag.

Utifrån att respektive Socialnämnd svarar på uppdraget var för sig gäller inte denna bilaga.

	Beräknad kostnad (kr)	SF Centru m	SF Hisinge n	SF Nordost	SF Sydväst
Förbättrade villkor					
Utöka arvodesersättning	24 759 000 inklusive PO (31%)	4 585 000	4 847 000	10 742 000	4 585 000
Förstärka rekryteringsfunktion inom Familjehem Göteborg samt utökat uppdrag för uppsökande arbete	2 100 000 fördelas enligt nyckel	Ansvar Centru m			
Ökad tillgänglighet för familjehem kvällar och helger	3 500 000	Ansvar Centru m 3 500 000			
Kopplade jourfamiljer till kvällar och helger	700 000 fördelas enligt kostnader				
Förstärkt riktad anpassad öppenvård till familjehem	7 000 000 Påbörjas 2023	1 400 000	1 400 000	2 800 000	1 400 000
Likvärdigt stöd					
Förstärka Umgängesenheten med ytterligare medarbetare	2 800 000				Ansvar Sydväst Genomfö rs 2023/20 24
Förstärka med ytterligare två Skolfamteam i Nordost (verksamhets- nominerad)	1 800 000			Ansvar Nordost i samverka n med GSF Genomfö rs 2023	
Kompetensutveckling umgänge	Inom ram				Ansvar Sydväst Genomfö rs 2024
Kompetensutveckling bedömningsunderlag	Inom ram				
HR stöd	Inom ram				

Tillgång till stödpaket vid nya placeringar	3 500 000	700 000	700 000	1 400 000	700 000
Uppföljning av familjehemsvården	Inom ram Tillsammans med SKU, Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering och representanter från verksamheten ta fram orsaks-koder, nyckeltal för att kunna följa familjehemsvården.				
Förslag på ytterligare utvecklingsinitiativ					
Pilotprojekt – inrätta familjevårdshem under två år inklusive följeforskning och utvärdering	7 900 000 under två år 3 950 000 kr/år	1 580 000	1 580 000	3 160 000	1 580 000
Pilotprojekt – inrätta avlastningsfamiljer/mentorsfamiljer	Behöver utredas mer				
Säkerställa placerade barns måluppfyllelse med kunskapsmål per årskurs, avser inte familjehems-placeringar	SKU i samråd med Grundskoleförvaltningen tar fram ett underlag. Varje stadsområde fyller i underlag som beskriver måluppfyllelsen för respektive årskurs. Underlaget ska också innehålla en analys. Underlaget redovisas till respektive nämnd.				
Totalt	50 109 000				

Bilaga 2 Lägesuppdatering per uppdrag från 2020

Fyra genomförda uppdrag

Likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd

Uppdraget genomfört, en Umgängesenhet inrättades 2021, huvudman är Sydväst.

Umgängesenheten är ekonomisk säkrad via överenskommelse och kostnaderna fördelas enligt nyckel; Centrum 17%, Hisingen 26%, Nordost 42% och Sydväst 15%. (OBS! 2021 års fördelning)

Umgängesenheten har varit igång i snart två år och fyller en tredjedel av behovet. Vissa stadsområden hör av sig mer och använder sig av verksamheten mer. (se statistikbilaga längre ner).

Synpunkter framkommer på fördelningsprincipen av umgänge hos Umgängesenheten.

Umgängesenheten har ingen kö. Verksamheten förespråkar proportionerlig fördelning av tider, men bokar man inte erbjuds tiderna till de som har behov och bokar. Umgängesenheten har erbjudit dialogsamtal om erfarenheter och kunskap för umgänge, stadsområdenas intresse för dialog har varit låg.

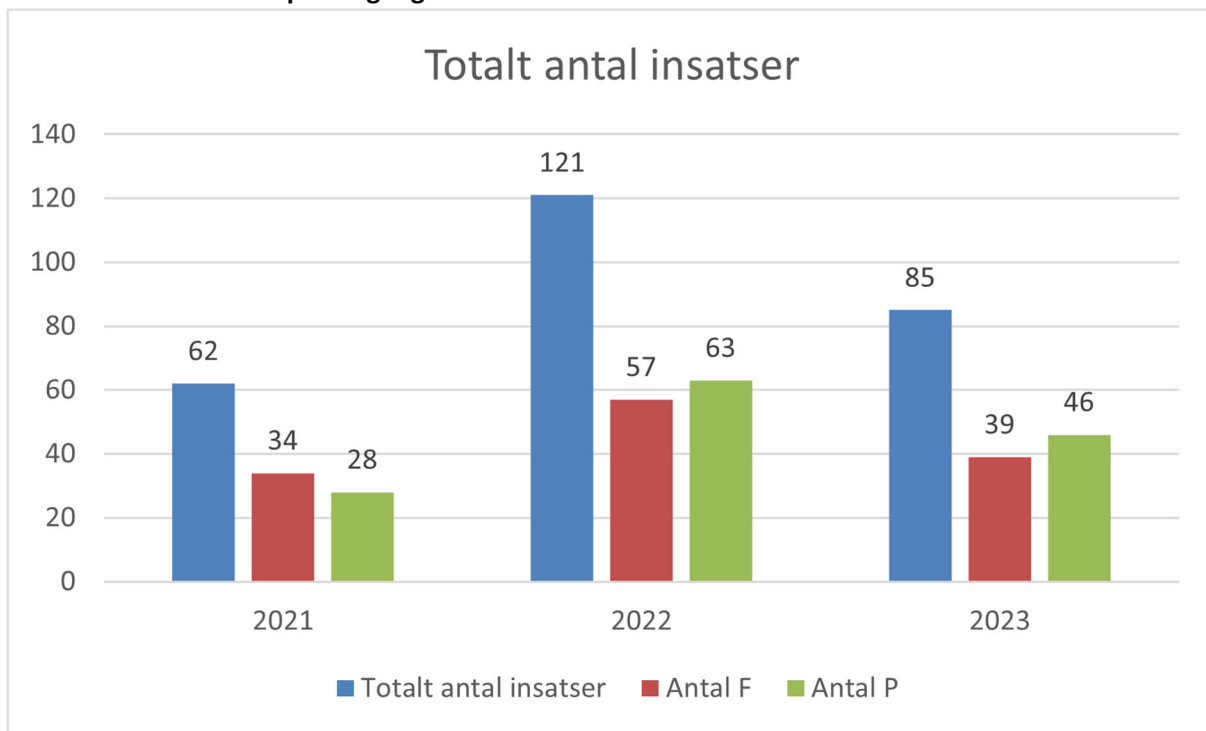
Det finns forskningsstöd i umgänge och det finns behov av kompetensutveckling kring umgänge. [Barn och unga placerade i familjehem - Socialstyrelsen](#). Umgänget är i första hand till för barnet. En aspekt som lyfts är att det ibland upplevs som både belastande för familjehemmen och kostsamt för familjehemsvården, genom exempelvis förlorad arbetsinkomst för att vara disponibla för umgängen vardagar. Vissa stadsområden uppfattas som mer frikostiga med umgänge. Verksamheten för dialog om frekvensen av umgängesstöd vid uppväxtplaceringar, uppfattningen är att det emellanåt är orimligt täta umgängen.

Alla stadsområden har egna resurser på hemmaplan för umgänge och umgängesstöd inom den egna verksamheten/interna öppenvården/resursenheter/koordinatorer. Det betyder att staden har parallella insatser för umgänge och umgängesstöd förutom Umgängesenheten.

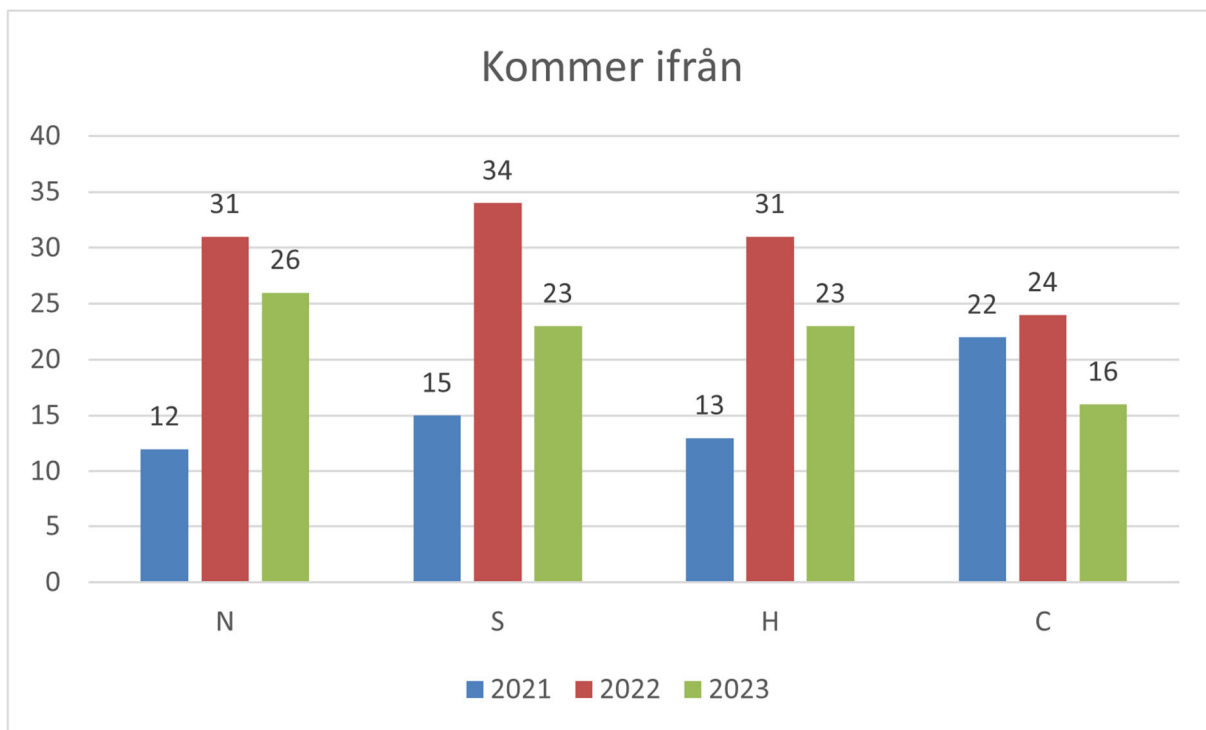
Rekommendationer

Umgängesenheten behöver vara mer flexibel, kvällar och helger. Det pågår en del utvecklingsinitiativ i stadsområdena exempelvis kontaktpersoner för stöd vid umgänge. För att erbjuda ett mer flexibelt umgänge behöver antalet medarbetare bli fler. Idag använda resurserna mest effektivt när samtliga medarbetare arbetar dagtid med viss flexibilitet efter ordinarie arbetstid.

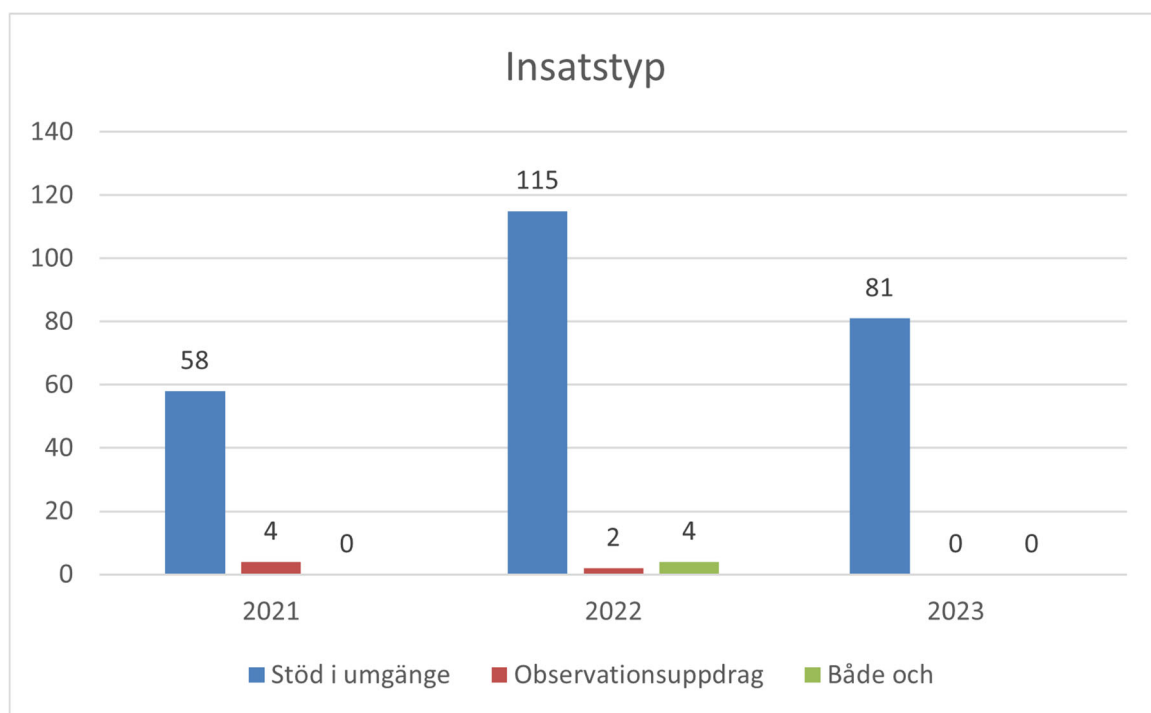
Totala antalet insatser på Umgängesenheten 2021-till och med 24 mars 2023

Uppdragsgivare på Umgängesenheten 2021- 24 mars 2023 (N= Nordost, S= Sydväst, H= Hisingen, C= Centrum)

Insatstyp Umgängesenheten 2021-24 mars 2023

Majoriteten av barnen är placerade enligt LVU.

Rekommendationer

Verksamheten har behov av kompetensutveckling av umgänge och umgängesstöd. Medarbetarna behöver uppdateras på den senaste forskning avser såväl familjehemssekreterare som myndighetsutövande socialsekreterare som handlägger beslut om umgänge.

”Förälder på avstånd” och det tredelade föräldraskapet är ett angeläget kompetensområde. Att involvera föräldrar i de delar som det går och ge dem stöd inför, under och efter placering. Det pågår ett FOU-projekt som syftar till att förbättra stödet till biologiska föräldrarna. Detta arbete är viktigt att följa.

Umgängesenheten behöver vara mer flexibel, kvällar och helger. Det pågår en del utvecklingsinitiativ exempelvis med kontaktpersoner för stöd vid umgänge. För att erbjuda ett mer flexibelt umgänge behövs förstärkning av antalet medarbetare. Stadsområdena har behov av att avsätta egna resurser för planerade umgängen men behöver öka nyttjandegraden av Umgängesenheten.

Uppdraget med att inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet är genomfört via kategoristyrningsarbetet.

Uppdraget är genomfört. Kategoristyrning av familjehem har bland annat inneburit ny och förbättrad upphandling av externa familjehem.

Uppdrag med teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård.

Uppdraget är genomfört. I tre av fyra stadsområde är familjehemsenheter samlokaliserade med barnsekreterarna.

Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.

Uppdraget är genomfört. Finansieringsmodellen är utredd, oavsett om medlen kommer från en särskild riktad budget så är all verksamhet nämndfinansierad.

Fyra delvis genomförda uppdrag

Säkerställa tillgången till Skolfam för alla placerade barn

Uppdraget är delvis genomfört för familjehemsplacerade barn. Behovet av Skolfamsteam för familjehemsplacerade barn är tillgodosett på Hisingen, Sydväst och Centrum. De nystartade teamen har haft vissa svårigheter med att bemanna utifrån personalbrist. För barn placerade på hem för vård och boende, HVB följs skolgången upp av respektive barnsekreterare, ingen systematisk uppföljning sker på staden nivå.

Nordost har behov av ytterligare 1,5 – 2 team för att tillgodose behovet. Flera familjehem efterfrågar Skolfam i övergången till gymnasiet. Skolfam insatsen avser barn och unga i grundskolan. Överenskommelsen är att Skolfam kan finnas kvar om behov finns vid övergången till gymnasiet, dock längst sex månader. Verksamheten beskriver att vissa familjer tvekar inför vårdnadsöverflytt utifrån att man då inte längre får stödet via Skolfam. Frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt, kommer eventuellt att diskuteras i styrgruppen för Skolfam.

För barn placerade på Statens institutionsstyrelse, SiS finns en överenskommelse [Samverkan för obruten skolgång - SiS - Statens institutionsstyrelse \(stat-inst.se\)](#).

Överenskommelsen mellan direktörerna är inte tydligt kommunicerat. När medlen fördelas ser den interna fördelningen olika ut, dvs stadsområdets egna fördelning för behov av utökning av barnsekreterare och familjehemssekreterare.

Frågan om samarbete med Barn och ungdomsmedicin, BUM initieras, likt Malmö?

Ingen känner igen det här behovet. Behovet av ett sammanhållet barn och ungdomsvård efterfrågas.

Rekommendationer

Socialförvaltning Nordost behöver inrätta ytterligare två Skolfamteam, därefter är behovet tillgodosett. Stadsområdena behöver säkerställa att alla placerade barn når kunskapsmålen genom en årlig uppföljning och analys.

Marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, bredda RU:s uppdrag

Uppdraget delvis genomfört. Socialförvaltningarna har en gemensam verksamhet för rekrytering och utbildning, (RU) inom ramen för familjehem Göteborg, huvudman är SF Centrum. Stadsområdena finansierar den verksamheten med varsin fjärdedel.

Utbildning och stöd till familjehemmen är alla väldigt nöjda med. [Stöd i uppdraget - Familjehem Göteborgs Stad - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](#). Vissa stadsområden erbjuder också stöd till de egna familjehemmen.

Rekryteringsenheten inom familjehem Göteborg RU består en medarbetare och uppfyller inte behovet, det finns behov av förstärkning. Samtliga stadsområden avsätter tid för egna rekryterare, hel eller delvisa tjänster. Centrum har två kombinerade tjänster för rekrytering, Hisingen har två riktade tjänster för rekrytering, Nordost har tre kombinerade tjänster för rekrytering och Sydväst har inga riktade tjänster, alla arbetar delvis med rekrytering.

Uppfattningen är att den ekonomiska fördelningen borde vara enligt nyckel framför allt vid fördelning av familjehem. Uppfattningen är att stadsområdena konkurrerar om familjehemmen med erfarenhet och stöd. Stadsområdena interna rekrytering bygger ofta på tillit och goda erfarenheter och referenser från andra egna familjehem.

Rekommendationer

Rekrytering inom ramen för familjehem i Göteborg behöver förstärkas och få ett ytterligare uppdrag att aktivt söka upp exempelvis civilsamhällesorganisationer. Förstärkning med ytterligare tre medarbetare. Den ekonomiska fördelningen av Familjehem Göteborg bör förändras till nyckel och fördelning av familjehem följer nyckeln. Stadsområdena har egna resurser avsatta i antingen hel eller del av tjänst för rekrytering, detta innebär sannolikt att stadsområdena konkurrerar om samma familjehem.

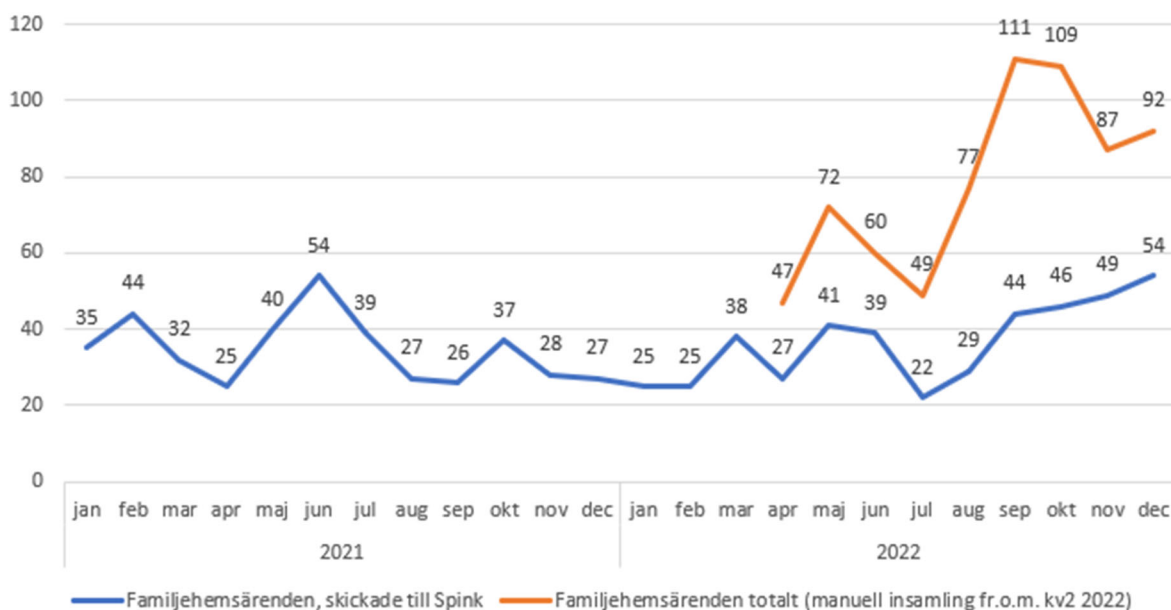
Fyra ej genomförda uppdrag

Gemensam jourfamiljehemsenhet

Uppdraget inte genomfört. Alla stadsområden ser ett behov av tydlig ledning och styrning för kvalitetssäkring av jourfamiljerna. Verksamheterna är både för och emot en gemensam jourfamiljeenhet, man framhåller vikten av att de då sitter lokalt. Verksamheten framhåller vikten av tilliten till uppdragsgivaren och den lokala kunskapen om jourfamiljehemmets kompetens. Jourfamiljerna övergår ibland till familjehem. Verksamheten har olika uppfattningar om man är solidarisk vid efterfrågan och utlåning av jourfamiljer. För närvarande har stadsområdena 44 jourfamiljehem, SF Centrum 10, SF Hisingen 10, SF Nordost 14 och SF Sydväst 14. Behovet är inte tillgodosett.

Det pågår en del utvecklingsinitiativ för stöd genom exempelvis mentorsfamiljehem med förstärkt ersättning. Verksamheten ser behov av någon slags verksamhet för akut stöd vid sammanbrott, exempelvis liknande tidigare Bryggan. Sammanbrotten följs upp per ärende, men ingen systematisk uppföljning genomförs. From 2023 mäter SPINK sammanbrotten. Statistik på sammanbrott samlas in halvårsvis, så de första siffrorna för 2023 kommer först efter sommaren. Insamlingen påbörjades under hösten 2022. Under andra halvan av 2022 skedde 49 sammanbrott i familjehem, en hyfsat tillförlitlig siffra.

Antal förfrågningar till Spink 2021-2022 och manuell inmatning om behov av familjehem

Ovan visas antal förfrågningar till Spink under 2021-2022. Den blåa linjen visar de placeringsförfrågningar om externa konsulentstödda familjehem som kommer till Spink. Den orangea linjen baseras på en manuell insamling som görs kvartalsvis, där enheterna fyller i samtliga ärenden som påbörjas varje månad, dvs inklusive de som skickas vidare till Spink. Så ungefär hälften av alla påbörjade ärenden skickas till Spink för att matchas med externa leverantörer. Många av dessa blir i ett senare skede återtagna, t.ex. om de lyckas hitta en matchande familj i egen regi. I snitt efterfrågas ca 78 familjehem per månad.

Jourtillgänglighet

De externa konsulentstödda familjehemsföretagen erbjuder alltid jourtillgänglighet. Åsikterna går isär om behovet av jourtillgänglighet. Eftersom stadsområdena inte erbjuder tillgänglighet på kvällar och helger anses inte behovet finnas. Diskussioner har först med Socialjouren om möjlighet till jourtillgänglighet för familjehemmen, socialjouren anses sig inte kunna erbjuda ett sådant stöd inom ramen för nuvarande verksamhet.

Rekommendationer

Staden bör ha en gemensam jourtillgänglighet kvällar och helger för de interna familjehemmen. Dialog pågår med socialjouren om den möjligheten. Ingen är intresserad av en gemensam jourfamiljehemsenhet då man menar att kunskapen och tilliten är av avgörande betydelse.

Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning

Uppdraget ej genomfört. Socialförvaltningarna har i februari 771 uppdragstagare i form av familjehem, SF Centrum 140 och ca 40 konsulentstödda, SF Hisingen 150 och ca 99 konsulentstödda, SF Nordost 341 och 57 konsulentstödda och SF Sydväst 140 och ca 25 konsulentstödda. I februari har stadsområdena 221 konsulentstödda familjehem. Totalt är det närmare 1000 familjehem som stadsområdena har uppdrag med.

Familjehemsenheterna hanterar såväl uppdragen, genomförandeplaner som utbetalningar av arvode. Familjehemsenheterna har i princip en egen HR enhet oftast med stöd av en eller flera administratörer.

Mot bakgrund av mängden uppdragstagare i stadsområden bör även HR avsätta resurser för säkra och trygga förhållande för uppdragstagare utifrån att vara en attraktiv uppdragsgivare.

Rekommendationer

Utifrån antal uppdragstagare och inget stöd från HR funktionerna bör det avsättas stöd för familjehemsenheterna av HR. Stödet bör vara att säkerställa avtal, ersättningar och utbetalning av ersättning.

Likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser alternativt skapa en riktad resursenhet för familjehemsvården.

Uppdraget är inte genomfört. Det ser olika ut om familjehemsenheter har tillgång till öppenvårdsinsatser för familjehemmen inom ramen för den egna öppenvården/psykologienhet. Ett stadsområde har riktad resurs, Hisingen. Tre stadsområden har abonnemang hos Psykologienheten, Hisingen, Nordost och Sydväst. Två stadsområden kan avropa behov hos resursenhet, Centrum och Sydväst. Alla stadsområden ser behov av anpassade öppenvårdsinsatser men det finns ett motstånd till gemensam styrning utifrån fördelarna med styrning och prioriteringar på hemmaplan.

Eventuella anpassade öppenvårdsteam måste vara mobila även utifrån geografi. Det finns fördelar med en gemensam anpassad öppenvårdsteam, utifrån att kunna sätta in ett mer omfattande stöd vid risken av sammanbrott eller behov av annat omfattande stöd.

Det finns behov av att utvärdera initiativet om mentorsfamiljerna [Bechara, Isabelle & Saliba, Patricia Mentorsfamiljer som stöd till familjehemsföräldrar.docx \(diva-portal.org\)](#)

Stadsområdena behöver också undersöka former för behandlingsfamiljer för barn med komplexa behov, utifrån Socialstyrelsen rekommendationer [Behandlingsfamiljer för ungdomar med allvarliga beteendeproblem – Treatment Foster Care Oregon \(sbu.se\)](#).

Stadsområdena behöver också fortsatt undersöka Mockingbird, utvecklat i USA och England avseende Navfamilj runt sex familjehem och samordnare .

Stadsområdena har besökt Norge men behöver fortsatt fördjupa sig i modellen om det är ett lämpligt utvecklingsinitiativ Heggeli [Heggeli Barnehem - helhetlig barneverntiltak - Oslo - Kirkens Bymisjon](#).

Rekommendationer

Familjehemsverksamheterna har behov av riktat anpassat öppenvårdsstöd. Ingen är intresserad av ha en gemensam enhet för detta ändamål. Det är då bättre att rikta ett stöd till stadsområdenas resursenheter där familjehemsenheterna kan avropa stöd. Det innebär också att medarbetarna finns i ett sammanhang för kompetensutveckling etc. Det anpassade riktade stödet behöver vara flexibelt i tid och geografi.

I större omfattning söka stöd i familjens nätverk för familjehem

Uppdraget inte genomfört. Verksamheten bedömer att det bör finnas en modern utredningsmetodik och behov av en modell för kompetensutveckling i nätverksarbetet.

Socialstyrelsen rekommenderar [Barn och unga placerade i familjehem - Socialstyrelsen](#)

Centrum använder i första hand Kälvesten. Några har utbildningen Nya Kälvesten och tycker att den metoden är bättre. Fyra familjehemssekreterare har nyligen gått utbildning i En varaktig relation och ska nu inleda sin första utbildning med denna metod. Hisingen utreder enligt Kälvesten. Nordost utreder enligt Kälvesten modellen och använder BRA-fam, samt vinjetter från Socialstyrelsen innan man bedömer om att gå vidare med utredning. Sydväst utreder enligt Kälvestens, använder även Socialstyrelsens material, BRA fam, familjehemsvinjetter. Har även medarbetare som har utbildning i den sk Nya Kälvesten, uppfattas som dyr och passar inte alla framförallt inte nätverkshem. Har även medarbetare som gått en utbildning, en varaktig relation, verksamheten prövar nu att utreda enligt den modellen men märker att den är väldigt tidskrävande. [Kälvesten \(kalvesten.com\)](https://kalvesten.com)

Socialstyrelsen rekommenderar [Nätverksplaceringar och nätverkshem - Kunskapsguiden](#)

Nätverksfamiljer behöver motiveras till familjestöd, det är ofta skamfyllt och svårighet i kontakten med biologfamiljen. Stadsområdena behöver utveckla stöd i grupp för nätverksfamiljerna.

Rekommendationer

Verksamheten behöver utreda varför man inte följer Socialstyrelsens rekommendation för bedömningsunderlag. Samtliga bör utbildas i bedömningsunderlagen som rekommenderad av Socialstyrelsen. Det finns behov av kompetensutveckling i nätverksarbete.

Uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård

Uppdraget inte genomfört. I februari 2023 har Hisingen 65 % interna familjehem och 35 % externt köpta familjehem. Sydväst har 83 % interna familjehem och 17 % externt köpta familjehem. Nordost har 84 % interna familjehem och 16 % externt köpta familjehem. Centrum har andelen 76 % interna familjehem och 24 % externa familjehem. Andelen är ca eftersom det rör sig varje månad. (se statistikbilaga)

Stadsområdena behöver utveckla en gemensam uppföljningsmodell i samverkan med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering, SKU och deltagare med mandat från verksamheten. SPNK följer from 2023 sammanbrotten. (se ovan)

Rekommendationer

SKU tillsammans med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering och representanter från verksamheten bör ta fram en gemensam adekvat uppföljning för familjehemsvården.

Stöd med digitalisering

Uppdraget ej genomfört. Det finns behov av att utveckla ett forum för information till familjehemmen, anmälning till utbildningar/grupper. Det pågår ett arbete med framtagande av en APP för familjehemmen via RU. Stora behov av att kunna signera digitalt exempelvis samtycken och avtal.

Rekommendationer

Framtagande av APP för familjehem måste stämmas av med Tjänsteförvaltning Integrerad digitalisering. Verksamheten har ett stort behov av att kunna signera avtal, samtycke osv digitalt.

Bilaga 3 Sammanfattning av tidigare uppdrag

Anders Langemark lämnade 2017 över en rapport "Översyn familjehemsvården" till dåvarande sektorschefer IFO FH. Översynen skulle leda fram till förslag hur familjehemsvården i Göteborg kunde ledas och styras. Langemark belyste i översynen ett antal utvecklingsområden;

- Se över förutsättningarna för en central jourfamiljehemsenhet i första hand och i andra hand en central familjehemsenhet där jourfamiljehemsenhet ingår
- Jourtillgänglighet, stöd behövs för att beräkna adekvat beredskapsersättning – HR stöd; ekonomistöd.
- Se över förutsättningar för likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser riktade mot familjehemsvården alternativt skapa en resursenhet riktad mot familjehemsvården.
- Erbjuder stöd-paket på olika nivåer redan vid inledning av placeringen. Prioritera fokus på anknytning.

Dåvarande stadsdelsdirektörer (SDD) gav sektorscheferna ett uppdrag 2019 avseende den interna familjehemsvården. Uppdragets frågeställningar var att ge förslag och åtgärder på hur vi ökar andelen interna familjehemsrekryteringar samt att familjehemmen upplever att de får det stöd de behöver för att minska andelen sammanbrott.

2020 gav dåvarande sektorschefer ett ytterligare uppdrag till dåvarande områdeschefer att utifrån ovanstående utvecklingsområdena ge en lägesuppdatering. Uppdraget rapporterades i november 2020. Utgångspunkter för uppdraget:

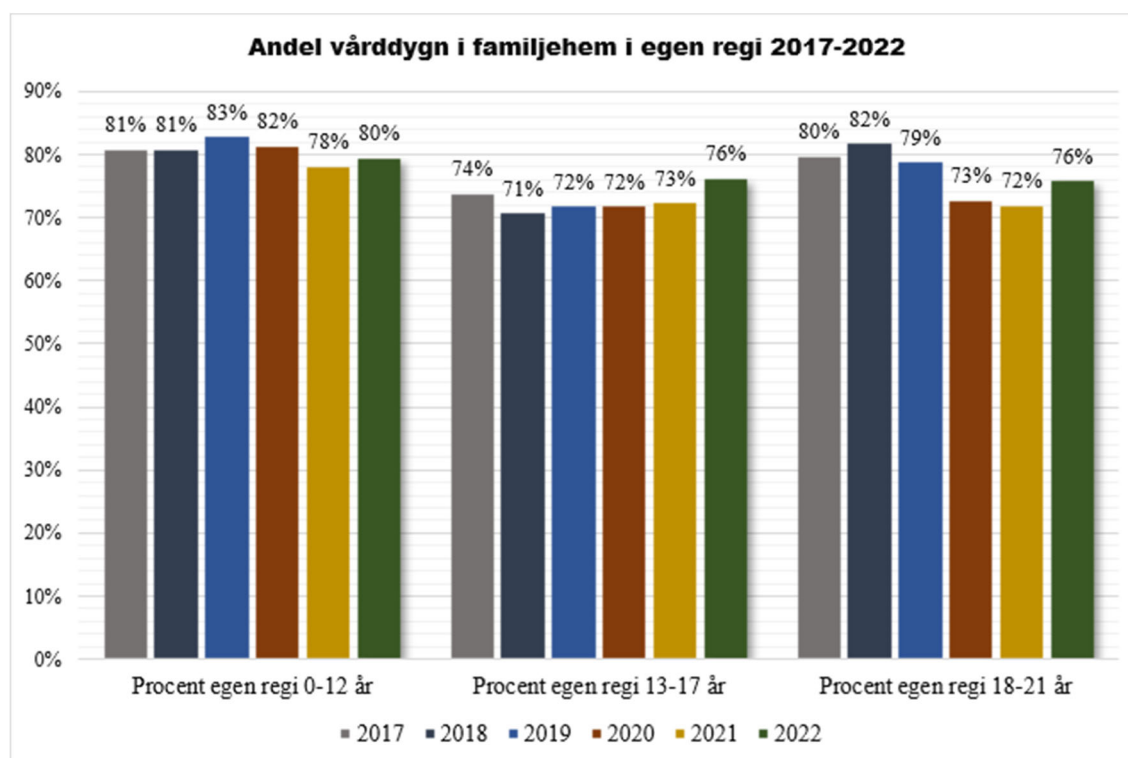
- Inventera pågående förändringsprocesser i SDF:arna som styr mot önskad målbild
- Lista och prioritera bland dessa kopplat till delkategoriens mål
- Inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet
- Analysera förbättringsåtgärderna som föreslås i genomförd konsultrapport (2017)
- Föreslå "stordriftsfördelar" för ökad styrning och samordning av stadens familjehemsverksamhet
- I uppdraget ingår inte att föreslå organisatoriska lösningar

Målbilden var "Styrning och samordning av stadens familjehemsenheter bör stärkas för att tillvarata de stordriftsfördelar som finns inom verksamheten och uppnå de mål som konkretiserats i delkategorin."

Områdescheferna rapport 2020

Målbilden är att verksamheten skall klara 75 % av familjehemsplaceringarna för målgruppen 13 – 15 år och klara 75 % av placeringarna i familjehem för åldersgruppen 0 – 12 år med så kallade komplexa behov.

Uppföljning av målbilden mellan 2017-2022

Målbilden är uppnådd för åldersgruppen 0-12 år redan år 2017, målbilden är uppnådd för åldersgruppen 13-17 år 2022.

Tre uppdrag är genomförda, uppdrag 1,9 och 10, det vill säga kvalificerat umgängesstöd, kategoriarbetet och teamarbete. Fyra av uppdragen är delvis genomförda, uppdrag 2, 3, 6, och 7 det vill säga säkerställa tillgången av Skolfam, marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare, gemensam uppföljningsmodell och utvecklingsarbete för nätverksplaceringar. Fyra av uppdragen är inte genomförda, uppdrag 4,5 8, och 11 det vill säga gemensam jourfamiljehemsenhet, likvärdig tillgång till öppenvård, stöd av välfärdsteknik och stöd av HR etc.

Uppdraget innebar att inventera förändringsprocesserna för att nå önskad målbild.

Arbetet pågår att se över förutsättningar för likvärdig tillgång till kvalificerat umgängesstöd inom öppenvården samt arenor för umgänge när barn behöver extra stöd och skydd alt umgängesenhet.

Arbetet pågår delvis genom att ge stöd till familjehemmen runt skolgång och hälso- och sjukvård upplevs som stor avlastning. Säkerställa tillgång till Skolfam för alla placerade barn. Kan samarbete med Barn och ungdomsmedicin initieras, likt Malmö?

Arbetet pågår att marknadsföra bilden av Göteborg som attraktiv uppdragsgivare.

Arbetet med att se över förutsättningar för en central jourfamiljsenhet behöver prioriteras. Jourtillgänglighet, stöd behövs för att beräkna adekvat beredskapsersättning – HR-stöd, ekonomistöd.

Arbetet med att se över förutsättningar för likvärdig tillgång till anpassade öppenvårdsinsatser riktade mot familjehemsvården alt skapa en resursenhet riktad mot familjehemsvården behöver prioriteras. Erbjuder stöd-paket på olika nivåer redan vid inledning av placeringen. Prioritera fokus på anknytning.

Arbetet med att bredda RU:s uppdrag till att även arbeta med familjehemmens kompetensutveckling bör prioriteras. Finansieringsmodellen för RU bör vara nämndfinansierad och ej belasta familjehemsenheternas budget som nu.

Arbetet med en gemensam uppföljningsmodell för stadens familjehemsvård, exempelvis sammanbrott, andel köpt vård bör prioriteras.

Arbetet med att undersöka hur välfärdsteknik kan vara till hjälp i uppföljningsarbete samt vid behov av stöd efter kontorstid var inte lika högt prioriterat.

Arbetet med HR-stöd, juridiskt stöd vad gäller familjehemmens förutsättningar, arvodering, vårdnadsöverflyttning var inte lika högt prioriterat.

Söka familjehem i barnets utökade nätverk, skapa modell och kompetensutveckling i nätverksarbete var inte lika högt prioriterat.

Inhämta såväl SPINK:s som kategoriteamets bilder av hur stadens familjehemsvård skall stärkas för att uppnå målet.

Teamarbetet mellan familjehemssekreterare och socialsekreterare/barnsekreterare är viktigt och avgörande för en trygg och säker vård. Viktigt att organisation stödjer nära samarbete, tex genom fysisk placering. Fyra av fem familjehemsenheter är idag helt eller delvis samlokaliserade med barnsekreterare.

§ 14 0192/22

Motion av Hannah Klang (V) om att ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Den av Hannah Klang väckta motionen bifalles.
2. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost och Socialnämnden Sydväst utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras inklusive kompetensutveckling och uppföljning av familjehemmen, samt hur socialtjänsten kan ge ökat stöd och insatser till både familjehem och placerade barns ursprungsfamilj.
3. I utredningen skall ett övervägande kring att anställa familjehemssekreterare som är tillgängliga även utanför kontorstid ingå.
4. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost och Socialnämnden Sydväst säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.
5. Socialnämnderna får i uppdrag att utreda och ta fram förslag på hur villkoren för familjehem kan förbättras samt säkerställa att stödet till familjehemmen blir likvärdigt över staden.
6. Utredningen skall även innehålla en ekonomisk konsekvensanalys om hur förslagen kan påverka Socialnämnderna.

Tidigare behandling

Bordlagt den 15 september 2022, § 31.

Handling

2022 nr 150.

Protokollsutdrag skickas till

Socialnämnderna - Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst